Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 207 (16430) | 1983 оной сентябриин 8, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

...Ы БҮХЭНДЭ— ...ЕТЭ, ЖУРНАЛ!

...заһанай ёһоор, хэблэл хадаа партиин ...байгаа, байнашье. «МАНАЙ ОБЩЕСТВО- ...ЭЛ БОЛБОЛ СОЦИАЛИС ДЕМОКРА- ...ШУХАЛА АСУУДАЛНУУДЫЕ ЗҮБШЭН ...Э ШИИДХЭЛГЭДЭ АЖАЛШАДЫЕ ХА- ...НИИТЫН ҺАНАЛ БОДОЛ БАЙГУУЛ- ...БОЛОНО. ӨӨРЫНГӨӨ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ...ХЫ ҮҮРГЭ ТЭРЭ АМЖАЛТАТАЙГААР ...гэжэ «Партиин үзэл сурталай, ниитэ-поли- ...эрийн гол шухала асуудалнууд» гэһэн ...гай июниин (1983 он) Пленумэй тогтоол ...

...ы арад зоной дунда жэл бүри олоор тара- ...урнал уншадаггүй хүн үгы гэхэдэ, алдуу ...блэл захигшадта мүнөө 343 миллион хэһэг ...рналнууд хүртэнэ. Тэрээн дээрэ хүнүүдэй ...и киоск, магазинуудһаа худалдан абадаг ...луудые нэмэбэл, бүхы дээрээ 400 милли- ...эг хэблэл арад зоной дунда тараагдана. ...республикын хүн зон 1 миллион 116 мян- ...газетэ, журнал захидаг юм.

...олитическэ кампани—ерэхэ. 1984 оной хэб- ...алта августын нэгэнһээ эхилээд, үргэлжэлжэ ...рияти, организаци, колхоз, совхозуудһаа ...ургаануудһаа абтадаг захил сентябриин нэ- ... Мүнөө хүн зонһоо хубиин захил абтана. ...31 болотор үргэлжэлхэ юм. Гэбэшье но- ...ые хэблэлдэ захил хэжэ болохо. ...газетэ, журналнууд шэнэ жэлэй январь ..., харин февральһаа абтаха.

...манай хүн бүхэнэй хэблэлдэ захил хэхэ ар- ...д гүйсэд байгуулагданхай. «Союзпечатиин» ...бүхы агентствэнүүд, хэлхээ холбооной от- ...отальонууд болон хэблэл тараагшад за- ...Ордондо жэлһээ Урааланай, Сибириин райо- ...Дурнада, холын хойто зүгтэ, мүн ороной- ...дөө нютагуудта хэблэл захилга ямаршье ...ёор хэгдэхэ. Үхибүүдэй бүхы хэблэлдэ ...тогдсо. Тиихэдэ хэаманье, ямаршье нуга ...уһан хүн союзна болон автономито рес- ...ундэһэн турэлэн хэлэн дээрэ гарадаг га- ...нуудые һаадгүйгөөр захижа болоно.

...шанар, һурагшад, студентнэр зунай сагта ...амархамнай гээд, хэблэл гансал түрүүшын ...болзорто захил хэдэг байгаа. Харин мүнөө ...хүдэлмэришэн, таряашан, алба хаагша ган- ...сагаа үедэ газетэ, журналнуудые абангүй ...хэхэ аргатай. Тиихэдэ һурагшад, сту- ...н байрала байгшад, коллективүүдэй бүлэг ...н нэгэ гэртэхи хүршэнэр хамтараад захил

...захил манай республикада жэл бүри эмхи- ...эг болонхой. Үнгэрөөшэ жэл 1981 оной- ...ган, байгша ондо нёдондонойхиһоо 47 ...олоор тараагдаа. Энэ талаар «Союзпеча- ...холбооной хүдэлмэрилэгшэд, хэблэл та- ...организацинуудай хүтэлбэреэр ехэ юу- ...Илангаяа Кабанскын, Хойто-Байгалай, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдэ хотын болон ...хэблэл тараалга амжалтатайгаар хэг- ...юм.

...хэблэлдэ захил эхилһээр һараһаа үлүү- ...Гэбэшье, энэ шухала хүдэлмэри республи- ...районуудта һанаанда хүрэмэ бэшээр ябуу- ...Ахын, Зэдын, Хурамхаанай, Баргажа- ...ехээр удаарна. Хубиин хэблэлдэ захил ...үшөө саг эртэ гээд, һанаагаа заһажа ...Тиимэһээ партийна организацинууд, «Союз- ...хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд хэблэл- ...талаар шухала хэмжээ абаха ёһотой.

...хэлхээ холбооной министерствэдэ хэблэл та- ...ба уялга баталан абтагдаа. Тэдэнэй гол ...хэблэлэй удха шанар хүнүүдтэ ойлгуул- ...олоор тарааха болоно. Хэблэл тараагшад, ...болон хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэг- ...шэдтэ анхаралтайгаар хандаха, хэнэй ямар ...нуудые абабалнь, ашатай туһатай байхаб ...үгэхэ, саг болзортонь захил хэхэдэнь ... Хүн бүхэн өөрынгөө дураар хэрэгтэй ...нуудые захиха эрхэтэй. Зүгөөр коммунист- ...агитатор, политинформаторнууд ...бүриин хүдэлмэридэ хэрэгтэй болодог ...захингүй байжа болохогүй гэжэ һа-

...нуудта зарим тээ холын фермэ, бригада, ...нуудта хүдэлжэ байгаа малшадай, тэжээл ...ургаса хуряалгада хабаадажа байһан меха- ...дунда хэблэлдэ захил хэлгэдэ анхарал ба- ...ушарнууд үзэгдэһэн байна. Хэлхээ хол- ...хүдэлмэрилэгшэд, хэблэл тараагшад тэдэн- ...хөөрэлдэдэггүй, ойлгуулалмжын хүдэлмэри ...Энэ жэл тиимэ дутагдалнуудые усад- ...оролдохо, эртээнһээ хэмжээ абаха хэрэгтэй.

...олгын үедэ газетэ, журналнуудай хүдэлмэ- ...журналистнуудай хүдэлмэри шанга шалгал- ...уншагшадай эрилтэ эрид дээшэлнэ. Тиимэ ...нууд, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд ...нуудаа саашадаа бүри һайн, һонирхолтой, ...болгохын, партиин XXVI съездын ...гай ноябриин (1982 он) болон июниин (1983 ...) совет хэблэлэй урда табиһан зорилго- ...дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэ, ша- ...ёһотой.

...«Буряад үнэн» газетэ саашадаашье экономико, ...хүгжөөхэ, ажалшадые коммунис ёһоор ...журам заршам шангадхаха, үйлэдбэриин ...хүдэлмэриин шанар, ажалай бүтээсэ дээшэ- ...нуудта саг үргэлжын анхарал хандуулха, ...шухала кампанинуудай ямараар ябажа, ...хоолэй программын хэп зэргэ дүүргэгдэ- ...ай ходо бэшэжэ байха. Ажалшадай, ...дунда дэлгэржэ байгаа социалис мүры- ...эй дүй дуршэл, ажалай түрүү онол арга- ...харуулагдаха, арад зоной дунда ябуулаг- ...үзэл сурталай, ниитэ-политическэ, соёл гэ- ...мэри тухай материалнууд газетымнай но- ...толилогдохо юм.

...налнуудые саг болзортонь уншагшадта хүр- ...хэблэлдэ захилай хэгдэжэ байха үедэ тон ...Юуб гэхэдэ, транспортын, хэлхээ холбоо- ...хүдэлмэрилэгшэдэй гэмээр хото, хүдөөгэй хү- ...холын фермэ, бригада, отара, гүүртэ- ...байһан малшадта, холын участогуудта ...изатор, барилгашад болон модошодто за- ...удааржа, заримдаа хэдэн хоногоор ...үгэхэ ушарнууд үсөөн бэшээр дайралдана. ...рофсоюзай, комсомолой организацинууд, тран- ...хэ холбооной эмхи зургаанууд энээниие да- ...талаар хэмжээ абаха уялгатай.

...—партийно-политическэ хүдэлмэриин ...юм. Тиимэһээ энэ кампани партийна орга- ...удэр бүриин анхарал, хүтэлбэри доро үн- ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һурагшадай үйлэдбэриин бригадые хүтэлбэрилэгшэ З. Р. Цыбикдоржиев.

О. МАРИЕВАЙ фото.

УРГУУЛАГДАҺАН БҮХЫ ЮУМЭЭ ХУРЯАХА!

БЭЛЭДХЭЛ ҺАЙНТАЙ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ ороо- но тараһан тортууритай ба- ян ургаса ургуулхын ту- лөө хабарһаа наашаа оролдо- һон Зэдын районой XX парт- съездын нэрэмжэтэ колхоо- зой механизаторнууд Хоо- лойн полидо таригдаһан еш- мээн сабшажа, баалнууд бол- гон унагажа захалаа. Дур- шэлтэй комбайнернууд С. Ф. Шерстобитов, А. О. Пере- лыгин, М. Г. Баранов гэг- шэд 294 гектарай таряа дүр- бэн үдэрэй туршада сабшаа. Унагаагдаһан ешмээнэйнгээ хатажа гахалхада баалнуу- даа суглуулжа, ороонһыень сохижо абахаар бэлдэнэд.

Дурсагдагша колхозой И. Е. Григорьевой хүтэлбэ- рилдэг тракторно-тарлан ажа- лай бригада ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэн- хэй. Таря хураалгаха эхил- хын түрүүшын үдэрһөөнь хоё- шо эндэ бүхы комбайнуу- дынь түүхэеэр сүудхын тур- шада хүдэлгэгдэнэ. Бүхы аг- регатууд хоёр халаанда хү- дэлгэгдэхөөр бэлдэгдэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ дурсагдаһан бригадын комбайнернууд 190 гектарта нэмжыһэн го- рох хуряажа эхилнхэй. Энэ- шэ һүүлээр 100 гектарай хара таряа хадахаар хараал- хана. Ургаса хуряагшад ороо- һо таряа суглуулжа амбаар- лаха харюусалгата һаһадаа полевой стандаа байрлажа ажаллаха юм. Тиимэһээ по- левой станиинь һайнаар ту- хеэрэгдэжэ бэлдэгдэнхэй.

Н. ДАМБАЕВ.

БАРДАМ ХҮРЭХӨӨР

Үбэлжэлгын үедэ адууһа мал- даа бардам хүрэхэ үбһэ тэ- жээл бэлэдхэжэ абахын тула Улаан-Үдын районой ажалшад эдэбхитэйгээр ажаллажа бай- на. Тэжээл бэлэдхэхэ һаһаа июлиин 10-һаа эмхитэйгээр эхилһэн районой ажахынууд шэмэтэ һайн тэжээлээр гүй- цэд хангагдахаар болонхой. Район дотор 169.735 центнер үбһэн бэлэдхэгдээ. Гансахан Иволгын ОПХ-да 3090 гекта- рай ногоон сабшагдажа, 20.000 центнер һайн шанартай үбһэн, 7508 тонно сенаж бэлэдхэг- дээ.

Мүн районой колхозуудта 12.848 тонно сенаж дарагдаа. Район дотор ногооной вита- минтай гурил бэлэдхэхэ ая- шэлгэдээр хэрэгтэй хүдэл- гэгдэнэ. Мүнөө үедэ районой ажахынуудта 1690 тонно гурил бэлэдхэгдээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ олонхи ажа- хынуудта силос дараха ху- дэлмэри түлэг дундаа. Мүнөө үедэ 798.158 тонно силос дарагдаа, 2868 центнер модо- ной набша һамаа бэлэдхэг- дээ.

— Үбһэ хураалгын эршэтэ ажал манай районда түгэсэ- хэ тээшээ дүтэлжэ байна. Ажа- хынуудаймнай бүхы звено- нууд ажалаа һайнаар эмхид- хэжэ, хүдэлмэридөө түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлнэ, техникэ, бүтээсэ ехэ- тэйгээр ашаглана. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ асуудал районой РАПО-гой гол анхаралда бай- долоо байһан, — гэжэ райо- ной РАПО-гой түрүүлэгшэ Ни- колай Николаевич Щербаков хөөрэнэ. — Энэ жэлдэ но- гооной ургаса ехэ һайн. Ус- ловно мал бүхэндэ 24 цент- нер тэжээлэй единицын үр- тээхээр үбһэн, сенаж, силос, ногооной гурил бэлэдхэгдэхэ ёһотой гэжэ һанаһаб. Үбһэ һэлхитүүлэн хатааха шэнэ арга ажахынуудта хэрэглэгдэнэ. Тэ- жээлэй шанар тодорхойлхо экспресс-лаборатори район дотор эмхидхэгдэнхэй.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ Улаан-Үдэ горо- дой организаци, предприяти- нуудай хүдэлмэришэд шеф- хэх ехэ туһаламжа хүргэнэ. Жэшээнь, «Забайкалпромстрой» институдай, Буряадай геолого управлениин, обдолой «Туяа- на» нэгэдэлэй, авиаотрядай, Кировэй нэрэмжэтэ заводой, стоматологическэ больницын 170 хүдэлмэрилэгшэд, Окт- ябрьска районһоо 180 хүдэл- мэрилэгшэд, Железнодорожно районой 90 хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ туһаламжа хүргэжэ бай- хай. Бүхы дээрээ городһоо 430 хүн, тэрэ тоодо 22 меха- низатор үбһэ бэлэдхэлгэдэ хү- дэлнэ.

— Үбһэ хураалгада хүн зо- ниие олоор хабаадуулха талаар Түнхэнэй районой арадай де- путадуудай Хужирай, Хурам- хаанай районой Хурамхаанай сомоной Соведүүдэй үүсхэл манайшье районда халуунаар дэмжэгдэжэ, үргэнөөр дэлгэ- рүүлэгдэжэ, ашатай үрэ хэ- рүүлжэ байнхай,—гэжэ Улаан- Үдын районой партийн комитетэй хоёрдохи секретарь Ф. Н. Тугаринов хөөрэ- нэ. Жэшээнь, Гэльбэрийн сель- соведэй харьяата газар дээрэ ажахынуудай 600 центнер үбһэ сабшажа, «Заветы Ильича» колхоздо тушаагаа. Десят- никовай, Ехэ-Куналейн, Орон- гын сельсоведүүдэй ажахынуу- шад үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээр ехэ туһа хүргэнэ. Район дотор 700 пенсионер, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, хүбүүд үбһэндэ ябалсана. Эдэ зоной хүсөөр һайн шанартай 9350 центнер үбһэн, 4500 центнер ногоон тэжээл бэлэдхэгдээ.

Зүгөөр районой зарим ажа- хынууд адууһа малдаа шэмэ шанартай үбһэ тэжээл бэлэд- хэхэ талаар харанагүй, үнэтэ сагаа гээнэ. Жэшээнь, «Дружба» колхоздо 2500 центнер витаминтай гурил бэлэдхэхэ һаа, ороодоо 310 центнер лэ бэлэдхэгдээ. Колхоз вай- до АВМ агрегат эбдэржэ, нэ- гэшье центнер витаминтай гу- рил бэлдэгдээгүй байна.

Н. ХАЗУЕВ.

ХЭЗЭЭ ХЭЗЭЭНЭЙХИҺЭЭ ЭМХИТЭЙГЭЭР

Мүнөө жэл «Эрдэм» кол- хозой гэшүүд хэзээ хэзээнэй- хиһээ эмхитэйгээр үбһэ тэ- жээл бэлэдхэжэ байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Урда жэл- нүүдтэ, сэхыень хэлэхэдэ, ниитынгээ адууһа мал үбһэ тэжээлээр хангажа шададаг- гүй дээрэһээ үбэлжэлгын эхинһээ үбһэ бэдэрдэг заншалтай һэн. Тиин байгша ондо ногооной һай- наар ургаһанда бүхы ургасы- ень сүм хуряажа абаха зо- рилготойгоор олонхи звено- нууд ажаллажа байнхай. Колхозой сабшалангай ехэн- хи хубинь гол түлэб гол мү- рэнэй аралнууд дээгүүр нэм- жыдэг юм. Сэлэнгын олон аралнуудаархи сабшалан бү- хэн эзэнтэй болгогдожо, аб- таха ургасынь хэмжээн, түд бүрэеэ тодорхойлогдоод, зве- но бүридэ харюусалгата даа- баринууд үгтэһэн байха юм. Һөөг бургааһанай ойро той- ронхи ногоо, хулһа голон- гүй, бултыень ухашалжа сабшахын тула гар хажуур- шад шармайн оролдоно. Гэ- бэшье эндэ техникэ бүтээ- сэтэйгээр ашаглагдана.

Колхозой түрүү механи- торнуудай нэгэн Виктор Ган- журовай хүтэлбэрилдэг зве- ногойхид Сурпын 164 гек- тар сабшалангай ургасые бү- хыдэнь хуряажархёод, ондоо участогта нүүжэ, отогоо тү- хеэрэнхэй. Хониншон Вале- рий Дашиев үбһэшэдэй зве- но хүтэлбэрилжэ, һайн ша- нартай үбһэ бэлэдхэнэ. Бай- сада, Бага-Сагаанда Дамба Цыреновэй, Максим Раднас- вай звенонууд тус тустаа мянгаад центнер үбһэ һүри- лэнхэй. Механизаторнууд Батор Ломбоев аха дүү Се- мен Григорий Еласвтан эндэ онсо шалгарна.

«Тэжээл бэлэдхэлгэ—бүгэ- дын хэрэг» гэһэн уряае ха- луунаар дэмжэһэн Үбэр-Зөө- хэйн сомоной Соведэй харь- яата эмхинүүд үбһэ хуряал- гада эдэбхитэйгээр хабаада- на. Штабай түрүүлэгшэ Е. Ш. Ванжилова нютагаар- хидай болон Гусиноозер- скын, Бараатын промышлен- на предприятинуудһаа ту- һалхаар ерэһэн хүдэлмэри- шэдэй ажалые һайнаар эм- хидхэхэ гэжэ оролдоно. Ше- фүүдэй туһаламжаар дүн хамта мянга гаран центнер үбһэн бэлэдхэгдээ. Галуута- Нуурай леспромхоз, ЮЭС болон 8-дахи автоколонныы хүдэлмэришэд, алба хаагшад субботник, воскресникүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хуби- таяа ехээр оруулна.

— Гушаад мянган цент- нер үбһэ нөөсэлөөд байнабди. Ойрын арбаад жэлдэ энэ үедэ нимэ ехэ үбһэн манай колхоздо хуряагдаагүй бай- даг һэн. Үбһэ тэжээл бэ- лэдхэлгын эршые һуларуу- лангүй ябуулха гэжэ орол- лохобди,—гээд, ажахын пар- тийна организациин секретарь Сергей Молчанович Доржи- ев хэлэнэ.

Н. НАМСАРАЕВ, манай корр.

Сэлэнгын район.

ЭРИД ШИИДЭНХЭЙ

Яруунын районой «Юби- лейный» совхоздо ешмээн хуряажа эхилбэ. Колхо- зой дүршэл ехэтэй ком- байнернууд Ч-Д. Ш. Зун- дуев, Г. Н. Куликов, за- луу механизатор И. Ту- езов гэгшэд мүнөө 300 гаран гектарта ешмээн баал болгон унагаагаад байна. Хамта 1343 гек- тар ешмээн халаглаха юм. Совхозой механиза- торнууд ургуулһан таряа- гаа богони болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр ху- ряажа абахаар шиидэн- хэй.

Тиимэһээ тэдэнэр на- марай нарата һайхан үдэрнүүдые һамбаашал- лан, ургуулһан ургасаяа гүйсэд дүүрэнээр хуряа- хын тула шармайн ажал- лана.

Н. ДОРЖИЕВА.

БҮХЭРОССИН ХОЁРДОХИ ХАРАЛГА

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Си- бирь болон Алас Дурна зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүг- жөөлгын асуудалнуудта зо- рюулагдаһан баримтата, эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүдэй, ки- ножурналнуудай бүхэроссин хо- ёрдохи харалга Хабаровск хо- тодо нээгдэбэ.

Эндэхи областьнуудай, хи- заарнуудай, автономито рес- публикануудай ажалшад пар- тиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн ба ноябриин (1982 оч). июниин (1983 он) Пленумүүдэй шийдхэбэричүү- дые бэелүүлхын түлөө шар- майн оролдоно. Ороноймнай зүүн районуудта үргэн ехэ барилганууд хэгдэжэ, эндэхи экономическа ба со- циальна байдалые үндэһөөрнь хубилгажа байна.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ тухай тог- тоол парти. правительствын абаһаниинь дэмы бэшэ. Юуб гэхэдэ, энэ үргэн ехэ районой ажалшад оронойнгоо социаль- но-экономическа түсэбэй дүүр- гэлтэдэ улам ехэ хубитаяа оруулдаг боложо байнхай.

Баримтата фильмүүдэй Тү- бэй студи, «Центрнаучфильм», союзна республиканууддай сту- динууд баримтата ба эрдэм дэлгэрүүлгын 40 гаран фильм, 20 киножурнал харалгада та- биба. Эрхим фильмүүдынь, тэдэниие зохёон буулагшад дипломуудта, шагналнуудта хүртэхэ. (ТАСС).

...ОТЫН ОЙН БАЯР

...Навои хотын барилгашадай ...ийлэһэн микрорайон «Юбилей- ...нэрлэгдээ юм. Кызыл-Кумай ...зэлда городой байгуулагдаһан ...ой энэ шэнэ районой мүн- ...юм. «Юбилейнэдэ» 20 мян- ...ажаһуудаг байха. Энэнь На- ...зоной табанай нэгэ хубинь

...совет арадуудай хани нүхэсэ- ...о бэелэл болоо юм. Тэрэнэй ...түсэбые Ленинградай архи- ...зохёоһон байгаа. Сибирьтэ, ...Уралда бүтээгдэһэн түхеэ- ...хотын предприятинууд хан- ...Харин Навои өөрөө минераль-

на үтэгжүүлгэ ба цемент, гербицид, хэ- мэл утаһа ашаһан эшелонуудые ороной бүхы заха булангуудта эльгээдэг юм. Эн- дэхи хүсэ ехэтэй ГРЭС-эй элшэ хүсэн хэдэн зуугаад заводуудта, олон миллион байра- нуудта ородог.

Кызыл-Кумай элһэн гүбээнүүдэй дунда сэсэглэжэ байһан бульварнууд ба саа- дууд Навоигай айлшан бүхэниие баясуул- даг. Ужам лоджинуудтай гэрнүүд, нэмэл бассейнүүдтэй кварталнууд гоё, тааруу зохид юм.

25 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байһан хото республикын шэнэ хото городууд- та туһална.

(ТАСС).

СОВЕТ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

Августын 31-нэй һүни Камчаткын хахад арал ша- дараар СССР-эй агаарай дайда руу нэбтэрэн ороод, удаань хоёр час соо Охотско далай, Сахалин арал дээгүүр ниидэһэн самоледой Совет- скэ Союзай гүрэнэй хилые эбдэһэн тухай мэдээсэл Со- вет правительствын эти- гэмжээр байгша оной сен- тябриин 2-то толилогдоһон ТАСС-ай мэдүүлгэ дотор дамжуулагдаа һэн. Энэ само- ледые Сахалин аралай аэ- родромуудай нэгэн дээрэ баадхажа буулгаха зорилго- тойгоор ПВО-гой хэрэгсэл- нүүдээр—газар дээрэхи ба агаарай—абтаһан хэмжээ- нүүд тухай хэлэгдэһэн бай- гаа. Һүүлээрнь хэгдэһэн мүрдэлгэ шэнжэлгэнүүд ур- да тээнь абтаһан баримта- нуудые баталхаһаа гадна, нэмээһэн байна.

Хилэ эбдэһэн самолет СССР-эй стратегическэ ядерна хүсэнүүдэй гол баа- зын байрлуулагдадаг Кам- чатка дээгүүр манай оро- ной агаарай дайда руу нэб- тэрэн ороһон байна. Мүнөө американ талын мэдэрһэнэй ёһоор, США-гай агаарай- сэрэгэй хүсэнүүдэй «РС- 135» түхэлэй тэрээндэ тон адли тагнуулшан-самолет энэл үедэ тус районд, совет хилэ шадараар тиимэл үндэр- тэ ниидэжэ ябаһан байгаа.

Барижа абаха совет хэ- дэн самолет агаарта дэгдээг- дээ һэн. «РС-135» түхэлэй американ самоледой ябуул- гые тэдэнэй нэгэниинь хина- ба. Хоёрдохинь хилэ эбдэ- һэн самоледой ниидэжэ ябаһан район худар гара- жа, СССР-эй агаарай дайда руу нэбтэрэн ороһон тухай дохёо тэрээндэ үгэбэ. Уридшалан һануулгыень тэрэ тообогүй.

Сахалин арал дээгүүр нии- дэжэ эхилхэдэнь, ПВО-гой истребительнүүд тэрэниие дахинаа угтаһан байгаа. Аюул усалда ороходо хэрэг- лэгдэдэг 121.5 мегагерцын уласхоорондын долгин дээ- рэ мэдээжэ дохёо тэмдэгэй туһаламжаар эндэ тэрээн- тэй холбоо тогтоохые һэдэ- һэн байгаа. США-гай прези- дентын худал хуурмагаар баталаашье һаань, совет ПВО-гой истребительнүүд энэ долгин дээрэ холбоо тогтоодог хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай байба. Тиимэ- һээ хилэ эбдэһэн самолет дээрэ эдэ дохёо тэмдэгүүд абтаха ёһотой байгаа, гэбэ- шье тэрээндэнь харюу үг- тоогүй. Урда тээнь тэмдэг- лэһэнэй ёһоор, совет истре- бительнүүдэй бусадшье до- хёонуудта, ябуулгануудта тэрэ харюусабагүй.

Юрэнхыдөө тагнуулай мэ- дээсэлнүүдые дамжуулгада хэрэглэгдэдэг нюуса тобшо радио-дохёонуудые үе үе болоод лэ дамжуулхыень радио-хиналтын совет алба- нууд барижа абаһан байгаа.

Энэ райондохи ПВО-гой командовани хилэ эбдэһэн самоледой ябуулгануудые, Сахалин аралдахи сэрэгэй баазанууд дээгүүр гараһан тэрэнэй харгы замые нари- наар шэнжэлхэдээ, тусхай зорилго дүүргэһэн тагнуу- лай самолет СССР-эй агаа- рай дайда руу нэбтэрэн оро- һон байгаа гэһэн тобшо- лол эсэслэн хэбэ. Энэ са- моледой Советскэ Союзай стратегическэ шухала райо- нууд дээгүүр ниидэһэн уша- рынь нимэ тобшолол хэхыем- най баадхана. Хилэ эбдэһэн самоледой хажуугаарнь ист- ребитель һэргылэмжын буу- далгануудые хэбэ. Уласхоо- рондын ёһо гуримуудаар нимэ хэмжээн мүн лэ хараа- лагданхай.

Энээнэй һүүлээр хилэ эб- дэһэн самоледой совет аэ- родром дээрэ бууха эрил- тыень дүүргэнгүй, зугадан талиихые һэдэхэдэнь, тэрэ- нэй ниидэлгые зайсуулха тухай командна пунктһаа аб- таһан захиралтые ПВО-гой барижа абаха истребитель бэелүүлһэн байгаа. СССР-эй Гүрэнэй хилэ тухай хуули- тай бүрин хүсэдөөр зохил- дуулагдажа, нимэ ябуулга хэгдээ бшуу.

Хилэ эбдэһэн самоледой ябуулгануудые зайсуулхадаа, энэ хадаа граждан самолет байгаа гэжэ совет летчигууд хаанаһаа мэдэхэ байгааб. Юунэйшье харагдахын ар- гагүй балай харанхы һүни аэронавигационно галаа не- соонгүй ниидэхэдээ, тэрэ үгтэһэн дохёонуудта харюу- саагүй. Энэ хадаа граждан самолет гэжэ совет летчи- гуудта һайн мэдээжэ байгаа гээд США-гай президентын баталһан ушарынь бодото байдалда огто таараһагүй.

Уласхоорондын арбаад авиалини Советскэ Союзай газар дээгүүр гарадаг гээшэ. Харин оронуудай самоле- дууд олон жэл соо эдэ ли- нинүүдээр ниидэнэ. Хэрбээ тогтоогдоһон ёһо гуримуу- дые сахяад байхадань, тэ- дээнтэй юуншье тохёолдо- ногүйл.

Уласхоорондын ёһо гури- муудта гүйсэд харюусадаг манай хуулинуудтай таарал- дуулан, ябуулгануудые саа- шадаашье бэелүүлхэбди. Энэ ушар манай хилын аюулгүйе хангаха асуудалда гүйсэд ха- баатай байна. Хилэнүүдээ, тэрэ тоодо агаарай дайдала сахин хамгаалха гээшэ гүрэн бүхэнэй бээе дааһан байдалай эрхэ болоно. Энэ хадаа гү- рэнүүдэй хоорондохи харил- саанай тогтоогдодог улас- хоорондын эрхын бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн ёһо гуримуу- лай нэгэниинь болоно. Со- ветскэ Союз агаарай дайда- да хилэнүүдээ «өөрынгөө дураар соносхоно» гэжэ США-гай президент байгша оной сентябриин 5-да үгэ- һэн үгэ соогоо мэдүүлхэдээ, ушар ёһо ойлгохогүй хүн шэнгеэр өөрыгөө харуулба.

Зүгөөр энэ ушар США- гай ямар нэгэн тусхай ту- шаалтадай ушар ёһо ойлго- хогүй байһанда хабаатай бэшэ. Советскэ Союзай стра- тегическэ шухала райондо эртээнһээ зорюута түсэблэг- дэн бэлдэгдэһэн ябуулга ту- хай эндэ хэлэгдэнэ. Эдэ бү- гэдын ямараар дүүрэжэ ма- гад байһые тэрэниие эмхид- хэгшэд ойлгоогүй бэшэ ааб даа. Гэбэшье мүнөө элирүү- лэгдэһэнэй ёһоор, тэрээн соо һуужа ябаһан хүнүүдые зорюута үхэлэй аюул руу түлхижэ, граждан самоледые хэрэглэн, тагнуулай ехэ ябуулгые тэдэнэр бэелүүлһэн байна.

Тагнуул хэхын тула СССР- эй агаарай дайда руу орохо программын самоледой ком- пьютертэ хайшан гэжэ та- бигдаһыень «хэншье хэзээ- лэшье мэдэхэгүй» гэжэ Р. Рейганэй мэдүүлһэн уша- рынь һэшхэл һэнгэргүй яба- дал болоно. Энэ техническэ алдуу эндүү бэшэ. Дээрэ дурсагдаһан тагнуулай ябуул- гые һаад түбэггүйгөөр бэе- лүүлжэ шадаха бэшэ аа гүб- ди гэжэ тэдэнэр һанаһан байгаа. Хэрбээ тэрэнэй эли- рүүлэгдээ һаань, эдэ бүгэ- дые Советскэ Союзда зүрюу харша политическэ ехэ һүйд- хэлтэ ябуулга болгохые ха- раалһан байха юм.

США-гай захиргаанай бү- хы ябуулганууд энэ тобшо- лолые батадхана. Тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоо- до США-гай президент өөрөө тон богони болзор соо эр- тээнһээ бэлдэгдэһэн сцена- ряар Советскэ Союзда дай- сан харша ябуулга үргэнөөр бэелүүлжэ эхилһэн байгаа. США-гай президент Р. Рей- ган сентябриин 5-да амери- кан телевиденеэр үгэ хэлэ- хэдээ, энэ ябуулгын удхые гүйсэд дүүрэнээр харуулба: Советскэ Союз болон тэрэ- нэй ниитын байгуулалтые худал хуурмагаар харуул- хые, совет хүнүүдые үзэн ядаха мэдэрэл түрүүлхые, СССР-эй гадаадын полити- кын зорилгонуудые хазагай- руулан харуулхые, тэрэнэй эб найрамдалта үүсхэлнүүд- һээ хүнүүдэй анхарал һамаа- руулхые оролдобо.

Түгшүүрилые улам дэбэр- гэн, Советскэ Союзда зү- рюу харша ябуулгануудые үүдхэжэ, США-гай хүтэл- бэрилэгшэд арадуудай хуби заяанда хабаатай уласхоо- рондын ехэ ехэ асуудалнуу- дые шиидхэлгэдэ хабаадаха- гүйе хүсэнэ. Имэ һүйдхэл- тэ ябуулгаяа эгээл энэ үе- дэ бэелүүлхые шиидэһэниинь дэмы бэшэ. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ болюу- лагдаха гээшэ гү, ядерна дайнай аюул зайсуулан са- рагдаха гү, али улам дэбэр- гэгдэхэ юм гү гэһэн асуу- далнуудай шиидхэгдэжэ бай- ха үедэ энэ һүйдхэлтэ ябуул- га хэгдээ. Бүхы юумэнһээ, тэрэ тоодо американ прези- дентын хэлэһэн үгэһөө ойл- гоходо, США-гай захиргаан Советскэ Союзтай хёмороо зүришэлдөөгөө саашадаашье улам дэбэргэхэ гэһэн замаар дабшаха хараатай байна. Тэрэнэй мэдүүлһэнэй ёһоор, Р. Рейган «хүсэ хэрэглэһэ- нэй үндэһөөр эб найрамдал хангахые» оролдоно.

«Энэрхы сэдьхэл», «хүнэй ажабайдалай үнэтэ шухаг зүйлнүүд» тухай шашаг ша- ляа үгэнүүдээр нимэ поли- тикаяа далдалха гэһэн һэ- дэлгэнүүдынь буруу һүрөө. Индохитадта олон миллион хүнүүдэй ами наһые зэрлиг муухайгаар таһалһан, Израи- линиин эзэрхэг түримхэйшүүл- тэй хамтаржа, ливанайхидые, палестинынхидые хюдаһан, Чилиин ба Сальвадорой хэ- дэн арбаад мянган патрио- дуудые алаһан ороной гү- рэнэй ажал ябуулагшад энэр- хы сэдьхэл, хүндэ дуратай байлга тухай хэлэжэ шада- ха юм аал? Американ им- периализмын гэмтэ ябуул- ганууд айхабтар ехэ, тэдэ- ниие үргэлжэлүүлэн тооло- жо болоно.

Гутамшаг муухай харата хэрэгүүдээ бэелүүлхын тула американ тусхай албан зур- гаануудай хэрэглээшэ само- лет соо һуужа ябаһан хү- нүүд шэнэ гэмтэ ябуулгаһаа хохидобо бшуу.

Ямаршье гэм зэмэгүй хү- нүүдэй хосорон һалаһандань шаналжа байһанаа Совет правительство мэдүүлээд, тэ- дэнэй түрэл түтимэй ба дү- тын хүнүүдэй үйдхар гашуу- далые хубаалдана. Тохёолдо- һон уршаг түбэгэй түлөө Америкын Холбоото Шта- дуудай хүтэлбэрилэгшэд гүй- сэд харюусаха ёһотой.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИТЭЙГЭЭР, ҮНДЭР ХЭМЖЭЭНДЭ

ПРОФСОЮЗАЙ организацинуудай тоосоон, тэдэнние hунгалга хадаа профсоюзай организацинуудай, бүхы гэшүүдэй ажабайдалдахи шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болоно. СССР-эй профсоюзуудай Уставай ёhоор, энэ жэлдэ профгрупоргнуудай, профбюро болон цеховэ комитедүүдэй, тэрэшэлэн 300-hаа үсөөн гэшүүдтэй эхин организацинуудай профкомуудай эрхэ түлөөлэлгын болзор түгэсэхэнь. Ушар тиимэhээ облпрофсоведэй президиум эдэ организацинуудта үнгэргэгдэхэ тоосоото-hунгалтын суглаануудай болзор тодорхойлhон тогтоол абаа юм. Тэрэнэй ёhоор, профгрупоргнуудай, профбюро болон цеховэ комитедүүдэй тоосоон ба hунгалта август, сентябрь hаранууда, эхин организацинуудай профкомуудай — октябрь, ноябрь hаранууда үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Энэ үнгэргэгдэжэ эхилhэн тоосоото-hунгалтын кампани хадаа КПСС-эй XXVI съездын тухайтэ шиидхэбэринүүдые, ЦК-гай майн ба ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй, СССР-эй профсоюзуудай XVII съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ профсоюзай эхин организацинуудай дүүргэхэ үүргые болон харюусалгые саашадань дээшэлүүлхэ гүнзэгы нүлөөлхэ зэргэтэй байхые облпрофсоведэй президиум онсолон тэмдэглэнэ.

Дээдын органуудай шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, республикын профсоюзай болон ажахын органууд бүхы хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые социалис мүрысөөндэ хабаадуулха, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб болон абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэлгэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Мүнөө үедэ арадай ажахы дээрэ хүдэлжэ байhан хүнүүдэй 92,6 процентнь социалис мүрысөөндэ, 223 мянга гаран хүнүүд ажалаа коммунис ёhоор хандалгын хүдэлөөндэ хабаадана. Мүрысөөнэй үргэн дэлисэ, республикын ажалшадай ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтэ промышленна продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ, үлүүлхэ арга боломжо хангаа. Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалтые hайжаруулха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ урагшаа дабшалта хэгдээ.

Суглаануудай, конференцинүүдэй боложо байха үедэ ажалай ба үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ, хүдэлмэри дээрэ ёhотой эмхидхэл болон гурим тогтоохо, үйлэдбэриие түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэг hайжаруулха талаар промышленностиин, транспортын, барилгын, колхоз болон совхозуудай профсоюзай организацинуудай ажал ябуулга алишье талаhаа гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэхэ, зүбшэн хэлсэгдэхэ ёhотой. Тиихэ зуура цеховэ комитедүүдэй, бүлэгүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулха хэмжээнүүдэй тодорхойлогдохо байhаниинь элитэ. Ажалша коллективүүдэй хуулиие хүтэлбэри болгон, ажалшадые үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэмжээнүүд абтаха болоно.

Тэрэшэлэн социалис мүрысөөе, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе улам хүгжөөхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар улам hайжаруулха арга боломжо болон хэмжээнүүд тухай ехэ хөөрэлдөөнэй болохо байhандань гүнзэгыгөөр этигэгдэнэ.

Ажалай нөөсые, материальна болон энергетическэ баялигые алмаха, арьбадхаха, хүдэлмэриин сагые гүйсэдөөр, улам ехэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, кадрнуудай оролго ба гаралгые эрид үсөөрүүлхэ асуудалнууд тоосоото hунгалтын суглаануудай, конференцинүүдэй гол анхаралhаа заашье хадуурха ёhогүй гэжэ hанагдана. Гэхэтэй хамта, коллективнэ договорнуудые дүүргэхэ, ажалай эмхидхэл болон түлөөhэнэй гурим нарижуулан hайжаруулха таарамжатай эрхэ байдал тогтонижоруулха талаар профсоюзай организацинуудай болон ажахын эмхинүүдэй ябуулдаг хүдэлмэриие нягтаар шэнэлхэ эрилтэ табигдана.

Энэ жэлдэ тоосоон ба hунгалта аяар долоо мянган бүлэгүүдтэ, цеховэ болон эхин организацинуудта үнгэргэгдэхэ байна. Профгрупорг тухай шэнэ дүримые ВЦСПС-эй президиум нёдондо баталаа hэн. Тэрээн соо профгрупоргын эрхэнүүд болон уялганууд тодорхойлогдонхой. Тиигэжэ тэрэнэй ажал ябуулгын хэмжээн, бригадын советтэй, мастернуудтай сут шиидхэхэ асуудалнууд тодоор элирхэйлэгдэhэн байна. Ушар тиимэhээ шэнэ Дүримэй эрилтэнүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байhаниинь, ажалые бригадна подрядай гуримаар эмхидхэлгын байдал тоосоото элидхэл соо, профсоюзай гэшүүдэй хэлэhэн үгэнүүд соо үргэнөөр харуулагдаха бээзэ. Сэхыень тэмдэглэхэдэ, эдэ хоолой промышленностиин, автотранспортын, коммунальна - ажаhуудалай зарим предприятинуудта, барилгын зарим эмхинүүдтэ, «Теплоприбор» заводто, Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинатда, хэдэ хэдэн колхоз болон совхозуудта ажалай эмхидхэлэй шэнэ арга дүршэл нэбтэрүүлэгдээгүй байhаар.

Мүнөө үедэ республика доторнай 15 хүн хүрэхэгүй профсоюзай гэшүүдтэй 300 бага коллективүүд бии. Эдэгээр гол түлэб арадай гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта үзэгдэнэ. Иимэ үсөөн гэшүүдтэй профсоюзай организацинуудай ажал ябуулгада ехэ туhаламжа хэрэгтэй байна.

Профсоюзай эрхилдэг хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин онол арга, дүй дүршэл тухай hайса хөөрэлдэжэ, ушар байдалынь элирхэйлжэ, коллектив бүхэндэ үндэр эрилтэтэй, нүхэр ёhоной харилсан туhаламжатай халуун амисхалтай эрхэ нүхэсэл саашадаа тогтонижоруулха бодото хэмжээ хараалха шухала гэжэ тоологдоно. Энэ зорилгые шиидхэхын тула КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй тодорхойлhон заабарида түшэглэхэ, үндэhэ hуури болгохо хэрэгтэй.

Ажалшадай hуудал байдал тушаа, ажал тушаа анхаралаа хандуулха, ажал тухай хуулинуудые сахилгын хойноhоо хиналта шангадхаха, ажал сахин хамгаалгын аюулгүй техникын заабари болон нормые нарииваар баримталха, хүнүүдэй үбшэлхэ ябадалые эрид хорооха, ажалшадай, тэдэнэй гэр бүлын амаралтые hайнаар эмхидхэхэ асуудалнууд халаа профсоюзай организацинуудай бэелүүлхэ гол шухала зорилгонууд болоно. Тиимэhээ элэ хэрэгүүд тоосоото hунгалтын суглаануудай, конференцинүүдэй анхаралhаа, зүбшэн хэлсэлгэhээ алдагдахагүй ёhотой, харин бүри үргэнөөр шэнжэлэгдэхэ байhаниинь лабтай.

Малай тэжээл бэлэдхэлгэ болон ургаса хуряалга дээрэ ушарhан хүшэр байдалые зорилгоёор дабан гараха ябадалда ажалшадые элсүүлгын оршондо совхоз болон колхозуудта тоосоото hунгалтын суглаанууд болон конференцинүүд үнгэргэгдэхэ ушартай. Илангаяа ерэхэ малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаhада эмхи гуримтайгаар бэлдэхэ тухай асуудал шухалын шухалада тоологдоно бшуу.

Суглаан болон конференцинүүдтэ hайнаар бэлдэхэ ёhотойбди. Тоосоото-hунгалтын кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхэ үндэhэ hууринь имавтал эндэhээ эхитэй. Тиимэhээ энэ асуудалда хайша хэрэгээр, ёhын тэдыхэ хандажа болохогүй. Суглаанай гү, али конференциин болохо болзор, үнгэргэгдэхэ газар тухай эртээнhээ бодомжолхо, профсоюзай гэшүүдтэ үргэнөөр мэдээсэхэ гээшэ шухала зүйл мүн. Илангаяа тоосоото элидхэлэй, тэрэниие зүбшэн хэлсэлжэдэ хабаадагшадай үгэнүүдэй удхань гүнзэгы, дутуу дундануудые элирхэйлhэн, шүүмжэлхы шэглэлтэй байха зэргэтэй.

Профсоюзай органуудые дүршэлтэй, үйлэдбэри hайн мэдэхэ, коллектив соогоо хүндэтэй кадрнуудаар бэхижүүлгэ болбол тоосоото-hунгалтын кампаниин үедэ шиидхэгдэхэ нэгэ шухала зорилго болоно. Тиихэтээ хамта профсоюзай комитедүүдтэ хүдэлмэришэдэй, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай түлөөлэгшэдые тон зүб тэнсүүритэйгээр hунгаха асуудалда зохихо анхарал хандуулалтай, Хуушанай кадрнуудтай хамта ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсадаг, шадамар бэрхэ залуушуулые тааруугаар дэбжүүлхэ гээшэ шухала зүйл мүн. Гэхэтэй хамта ниитын энэ хүдэлмэридэ ябахадаа, hайнаар хүдэлдэг, бодото хэрэгээрээ бэеэ харуулhан урданай кадрнуудые hунгагдамал органуудта дахинаа дэбжүүлхые, тогтонижоруулхые оролдомоор.

Тоосоото-hунгалтын кампаниие эмхи гуримтайгаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ эрилтын табигдажа байhаниинь мэдээжэ. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, профсоюз доторой демократиин эрилтэнүүдые нарииваар сахиха шухала. Тобшолон хэлэхэдэ, СССР-эй профессиональна союзуудай Устав сахилгые хангалга хадаа түбхын түрүүндэ бодотоор баримталагдаха зэргэтэй.

«Профсоюзай эхин организацинуудта тоосоо ба hунгалта үнгэргэхэ тухай» облпрофсоведэй президиумэй абаhан тогтоолой ёhоор, 1983 оной дүрбэдэхи квартал соо 300-hаа дээшэ гэшүүдтэй профсоюзай организацинуудта суглаа зарлаха тухай заагданхай. Эдэ суглаанууд дээрэ профкомууд тоосоото үедэ ябуулhан хүдэлмэри тухайгаа профсоюзай гэшүүдтэ элидхэхэ ёhотой болоно.

Партиин XXVI болон СССР-профсоюзуудай XVII съезднүүдэй шиидхэбэринүүд хүдэлмэриин онол аргые, дүй дүршэлые саашадань нарижуулха эрилтэ табина. Энэмнай урдаа табигдаhан зорилгонуудые урагшатайгаар шиидхэлгын бодото үндэhэ hуури болохо байhаниинь дамжаггүй.

Л. БОЛДОНОВ,
облпрофсоведэй секретарь.

Ажалай журам шангадхаха

ЭРИЛТЫН hУЛАhАА...

—Предприятиин коммунистнууд болон бүхы ажалшад КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэринүүдые, Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэhэн үгэ соо тодорхойлогдоhон заабари болон тобшололнуудые гүн сэдьхэлhээ hайшааhан, тэдэниие хүсэндэнь хүргэхын тула хүсэ шадалаа, арга боломжоёо гүйсэд зорюулха уялгатай байhанаа мэдүүлэнхэй. Хүн зоной дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай, ниитэ-политическэ болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие мүнөө үе сагай эрилтэдэ харюусамаар эрхилхэ зорилго табигдана,—гэжэ партиина суглаанай үзэмжэдэ табигдаhан асуудалаар элидхэл хэхэдээ, Хандагатайн леспромхозой парткомой секретарь В. С. Маслов тэмдэглэhэн байна.

Хамтын хэрэгэй түлөө хамаг ажалаа зорюулха эрмэлзэлтэйгээр хүн бүхэниие хүмүүжүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала хэрэг болоно. Хүдэлhэнэйл хэмжээгээр, шанарайнь жэшээгээр хүн бүхэнэй ниитын мэдэрэлэй хүгжэлгэ, материальна талаар хангалга дулдыдаха зэргэтэй. Энэ ушарта түбхын түрүүндэ ажалай журам, тэрэниие нарииваар сахилга шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ элидхэл соо онсологдоо hэн.

Предприятиин коллектив 1983 оной эхинhээ хойшо ябала урагшатайгаар хүдэлжэ байна. Нормативна сэбэр продукци үйлэдбэрилхэ, товарна продукци гаргаха, тэрэниие худалдаха даабаринууд hара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлнэ гэжэ тэмдэглэгдээ hэн. Гэхэтэй хамта модо монсогор зандань хэрэглэгшэдтэ ябуулха, хайрсаг, шпала, технологическа зомгооhо, арболит, хабтагай гаргаха гэхэшэлэн шухала зүйлнүүдээр түсэб дүүргэгдэнэгүй. Энэ дутагдалай гол шалтагаанинь хадаа Хориин ба Худанай леспромхозуудай модо бэлэдхэхэ түсэбөө муугаар дүүргэдэг байhанhаа болоно.

Гадна участогуудай хүтэлбэрилэгшэд дааhан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг байна. Директорэй үйлэдбэриин талаар орлогшо В. Г. Иванов ажалай эмхидхэлые hайжаруулхын тула оролдолго hулаар гаргана. Асаргадаhан модон муугаар сортологдоно. Илангаяа технологическа зомгооhо гаргадаг участогай хүдэлмэри хангалтагүй байдалтай. Энэ нэгэ жэшээ хадаа үйлэдбэриин журамай hула байhанай хойшолон гэжэ тэмдэглэгдээ. Участогай начальник А. Ф. Мурзин, үйлэдбэриин-диспетчерскэ таhагай начальник С. Д. Мункуев суглаан дээрэ горитойгоор шүүмжэлэгдэhэн байна.

Предприятида бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэри үшөө ехэ байhаар. Леспромхоздо хүдэлдэг бүхы 1979 хүдэлмэрилэгшэдэй 1156-ниинь гар ажал хэнэ. 1981—1983 онуудай туршада гараар ажаллагшадые 191 хүнөөр үсөөрүүлхэ түсэбтэй байгаа. Харин энэ хугасаада минл 52 хүн бар хүсэнэй хүдэлмэриhөө хахасаа. Байгша ондо энэ талаар ямаршье хэмжээн абтаагүй. Леспромхозой ахамад инженер Б. О. Холодовой харюусалгагүй ажал ябуулгаhаа иимэ ехэ дутагдал ушараа гэжэ суглаан дээрэ элирхэйлэгдээ.

Лекторнууд, политинформаторнууд, агитаторнууд үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлгэдэ хубитаяа ябала оруулалсана. Лекторнууд Э. М. Досиной, А. С. Гороховой, В. И. Уткинай партиина даабаридаа тон харюусалгатайгаар хандажа байхада, харин үйлэдбэриин-диспетчерскэ таhагай начальник С. Д. Мункуев, капитально-барилгын управлениин начальник Б. Р. Гендунов, тэрэнэй орлогшо П. В. Мальцев, директорэй орлогшо А. О. Гурдармаев, арболидэй цехэй начальник В. И. Сараев гэгшэд hүүлэй үедэ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ,

ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ ОБЛАСТНОЙ СОВЕДТЭ

1982-1983 ОНУУДАЙ МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРГЭХЫН ТҮЛӨӨ МАЛ АЖАЛАЙ БРИГАДАНУУДАЙ, ФЕРМЭНҮҮДЭЙ КОМПЛЕКСНУУДАЙ БОЛОН МАЛ АЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профессиональна союзуудай областной совет «1982—1983 онуудай үбэлжэлгын үедэ малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхэ талаар Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1982 оной декабриин 15-най тогтоолтой зохилдуулан, колхоз, совхозуудай болон гүрэнэй бусад предприятинуудай фермэнүүдэй, комплекснүүдай, бригадануудай коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, 1982 оной IV кварталда, мүн 1983 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ гүрэндэ худалдаха ба эхэ малhаа түл абалгаяа дээшэлүүлжэ, адууhа малаа hайнаар ондо оруулха талаар эрхим дүнгүүдые түйлаhан колхоз, совхозуудай болон гүрэнэй бусад предприятинуудай коллективүүдые бүхыдөө 39,05 мянган түхэригэй, тиихэдэ мал ажалай түрүүшүүлые дүн хамта 17,440 мянган түхэригэй мүнгэн шангаар урмашуулха тогтоол баталан абаа.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай 500-hаа 600 түхэриг хүрэтэр мүнгэн шангаар шагнагдаhан колхоз, совхозуудай болон гүрэнэй бусад предприятинуудай фермэнүүдэй, комплекснуудай, бригадануудай иимэ коллективүүд шагнагдаба:

БАУНТЫН РАЙОНhОО

Ципиканай совхозой Бага-Амаладай hаалиин фермэ.

БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНhОО

«Победа» колхозой hаалиин 1-дэхи фермэ.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Хуруудай hаалиин фермэ.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Заганай-Адагай hаалиин фермэ.

Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын hаалиин фермэ.

Хёлгын совхозой hаалиин 2-дохи фермэ.

Бэшүүрэй шубуунай фабрикын шубуунай фермэ.

ЗЭДЫН РАЙОНhОО

Оёорой совхозой В. С. Федотовой хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

«Коммунизм» колхозой Н. Ж. Банзаракцаевай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

«Коммунизм» колхозой hүнэй комплекс.

«Заречный» совхозой Ёнхорой hаалиин фермэ.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Лапшиновско hаалиин фермэ.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой hүнэй комплекс.

Борьёогой совхозой Нугын hаалиин фермэ.

ЯРУУНЫН РАЙОНhОО

Нарhатын совхозой Каменкын hаалиин фермэ.

«Юбилейный» совхозой hаалиин фермэ.

Тулдуунай совхозой hаалиин фермэ.

«Комсомольский» совхозой тугалнуудые хүхүүлжэ тэнжээдэг гүүртэ.

ЗАХААМИНАЙ РАЙОНhОО

Михайловскын совхозой түбэй hаалиин фермэ.

Дүтэлүүрэй совхозой Зинкинэй hаалиин фермэ.

Цахирай совхозой түбэй hаалиин фермэ.

ЗАГАРАЙН РАЙОНhОО

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Мухар-Талын hаалиин фермэ.

Хүрбын СПХ-гай hүнэй комплекс.

«Гигант» колхозой Б. Г. Шарофеевэй хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

КАБАНСКЫН РАЙОНhОО

Хандалиин совхозой Быковскын hаалиин фермэ.

Байгалай ОПХ-гай Закалтусай hаалиин фермэ.

Байгалай ОПХ-гай Тимлюйн hаалиин фермэ.

«Шергинский» совхозой Краснояровскын hаалиин фермэ.

Ойморой совхозой Дулаанай hаалиин фермэ.

ХЭЖЭНГЫН РАЙОНhОО

«50 лет Октября» совхозой Ородой-Адагай hаалиин фермэ.

Чисаанын совхозой Булагай hаалиин фермэ.

Загаhатын совхозой Б-Ш. Г. Дондоковой хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

ХУРАМХААНАЙ РАЙОНhОО

Аргатын совхозой Булагай hаалиин фермэ.

Хурамхаанай совхозой С. Н. Банаевагай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой П. И. Урубхановагай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

ХЯАГТЫН РАЙОНhОО

Худэриин совхозой Семёновкын hаалиин фермэ.

«Дружба» колхозой Энхэ-Талын hаалиин фермэ.

«Дружба» колхозой Ехэ-Худэриин гахай үсхэбэрилгын фермэ.

Хяагтын совхозой П. П. Самдановай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

«Пограничный» совхозой Б-О. Г. Доржиевай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

Алтайн совхозой У. Д. Батуевагай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОНhОО

«Забайкалец» совхозой Хүсөөтын hаалиин фермэ.

«Коммунизм» колхозой түбэй hаалиин фермэ.

«Искра» колхозой hаалиин «Юбилейная» фермэ.

«Знамя Ленина» колхозой Дээдэ-Калиновкын hаалиин фермэ.

«Забайкалец» совхозой нугаhа үсхэбэрилхэ шубуунай фермэ.

«Искра» колхозой Хонхолын гахай үсхэбэрилгын фермэ.

АХЫН РАЙОНhОО

«Коммунизм» колхозой О. Б. Ивановагай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОНhОО

«Ангарский» совхозой Заимкын hаалиин фермэ.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНhОО

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай hаалиин фермэ.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай hаалиин фермэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Доодо-Бухэнэй hаалиин фермэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ягоднын hаалиин фермэ.

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОНhОО

«Сибиряк» колхозой Түхэрэнэй hаалиин фермэ.

Саянай совхозой Охор-Шэбэрэй hаалиин фермэ.

«Маяк» колхозой Далахайн hүнэй комплекс.

«Маяк» колхозой Гужирай hаалиин фермэ.

УЛААН-ҮДЫН РАЙОНhОО

«Дружба» колхозой «Тарбагатайн hаалиин фермэ.

«Авангард» колхозой Барыкинай hаалиин фермэ.

«Восход» колхозой Доодо-Жэрэмэй hаалиин фермэ.

«8 Марта» колхозой Ганзуринай hаалиин фермэ.

Оронгын совхозой Культурын hаалиин фермэ.

Калининай нэрэмжэтэ совхозой Саратовкын hаалиин фермэ.

Ивалгын ОПХ-гай hаалиин 3-дахи фермэ.

«Сэлэнгэ» совхозой Колобкигай hаалиин фермэ.

«Забайкальский» гэжэ ан үсхэбэрилдэг совхозой үнэгэ үсхэбэрилдэг 1-дэхи фермэ.

ХОРИИН РАЙОНhОО

Дээдэ-Тайлсын совхозой В. К. Жировэй даадаг хони үсхэбэрилгын фермэ.

Үдын совхозой Баян-Голой hаалиин фермэ.

Дээдэ-Тайлсын совхозой Доодо-Голой hаалиин фермэ.

«Георгиевский» совхозой Амгалантын hаалиин фермэ.

БАРГАЖАНАЙ РАЙОНhОО

Шитханай совхозой hаалиин 1-дэхи фермэ.

Шитханай совхозой hаалиин 2-дохи фермэ.

Бодоной совхозой hүбын hаалиин фермэ.

* * *

Үнгэрэгшэ малай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ гүрэндэ худалдаха ба эхэ малhаа түл олоор абажа, ниитынгээ адууhа мал hайнаар, гарза хоролтогүй ондо оруулха талаар эрхим дүнгүүдые түйлаhан республикымнай ажалай 220 түрүүшүүл Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Улаан-Үдын районой 24 hаалишад, тугалшад, шубуушад болон гахайшад урмашуулгада хүртөө. Эдэнэй дунда Ивалгын ОПХ-гай hаалишан Александр Бабасанович Гомбоев, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын шубуушан Мария Цыбеновна Дашинимаева, «Сэлэнгэ» совхозой тугалшан Нина Михайловна Нохоева, «Искра» колхозой гахайшан Акулина Ферапонтовна Сафронова болон бусад бии. Тиихэдэ Бэшүүрэй, Зэдын районуудhаа 20—20 түрүүшүүл урмашуулагданхай. Мүн Мухар-Шэбэрэй районой ажахынуудhаа 19, Хяагтын районой колхоз, совхозуудhаа 16 түрүү малшад мүнгэн шанда хүртэнхэй. Тэрэшэлэн Яруунын, Захааминай, Кабанскын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Хориин районуудhаа урмашуулгада хүртэгшэд олон юм.

МАЛ АЖАЛ — *онсо шухала hалбари*

ЮhЭН hАРЫН ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Гүрэндэ hү худалдалгаар Хурамхаанай район байгша оной юhэн hарын түсэбтэ даабариие дүүргэбэ. 300 центнер hү үлүү тушаагаа. Районой hаалишад ноябриин 7-до жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхээр хараалаад, шармайн оролдожо байнхай.

Аргадын, Уланхаанай, hахалиин совхозуудай hү hаалиин фермэнүүдэй коллективүүд юhэн hарынгаа даабариие бусадhаа урид дүүргээ юм. Дэрээнэй совхозой түрүү hаалишан Е. Ж. Дармаева үнеэн бүхэнhөө 1900 килограмм, hахалиин совхозой hаалишан В. М. Меньшикова —1800 килограмм hаажа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр hаяар хоёр мянганай дабаае гаталха хараатай.

В. ГОМБОЕВ.

ЗАЛУУ hААЛИШАН УРИДЛАА

Могсохоной совхозой Улаа-ха-Аралай фермын hаалишад Хэжэнгынгээ район дотор үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаhаар үнинэй юм. Мүнөөшье зун-намарай үедэ тэдэнэр хориинхидой үүсхэл дэмжэжэ, hүнэйнгөө шанарай түлөө илангаяа эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Хэжэнгын тоhо-сырэй заводто тушаагдадаг hүнэйнь 96 процентнь нэгэдэхи сортоор абтана.

hаалишадай дундаhаа комсомолка Минжима Дашиева эрхимүүдэй зэргэдэ дабшана. Энэ залуу басаган өөрынгөө эхэ — КПСС-эй үнинэй гэшүүн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Цыпилма Кресцеевна Дашиеваhаа ажалайнь эстафетэ дамжуулан абаhан намтартай. Мүнөө тэрэ 1200 гаран килограмм hү hаагаад байна.

А. ЧИМИТОВ.

КИРГИЗЭЙ ССР. Республикын ниислэл хото Фрунзиин «Киргизавтомаш» заводто ажалда коммунис ёhоор хандалгын түлөө хүдэлөөнэй эхилhээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэнэй гол шэглэл хадаа продукциин шанар дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэг мүн болоно. Эндэ хабсаргагдаhан автосамосвалнууд манай ороной бүхы республиканууд худар эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоhон продукци ороной полинууд тээшэ ябуулагдахань.

ШЭНЭ МАЛЫКЛА (Ульяновска область). Дунда Волгодо hү ба мяха эгээл ехээр үйлэдбэрилдэг Новомалыклинскэ районой ажалшадта дабхар hайндэр болобо. Үнгэрhэн үбэлжэлгын дүнгүүдээр тэрэ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаа. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар районие шагнаха тухай баяртай мэдээсэл ажалай шэнэ амжалтануудаар батадхагдаба. Жэлэй эхинhээ хойшо

БҮРИ hАЙНААР ХҮДЭЛХЭ

100 мянгадахи центнер hү эндэхи малшад тушаан абалгын пунктда эльгээжэ, гүрэндэ үнэтэ продукци худалдаха юhэн hарын даабари болзорhоо урид дүүргэгдээ.

— Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө hайнаар, харин үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар хүдэлхэ гэhэн гурим баримталан, бүхы коллективүүдэй габшагай шангаар ажалладаг байhанай ашаар энэ амжалта түйлагдаба, — гэжэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Тямкин хэлэнэ. — Бэлшээри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, зоотехнигүүд болон ветеринарнуудай эрилтэнүүдые нарииваар дүүргэжэ, манай колхоз, совхозууд hаалиин малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ шадаа юм. Район дотор бүхыдөө сентябриин эхээр нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 230 килограммаар ехэ hүн үнеэн бүриhөө hаагдаад байгаа. Мяханай шэглэлтэй мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдшье гүрэнэй түсэбүүд болон уялгануудаа жэншэдгүй дүүргэхэ үндэhэ hуури табяа.

Гэбэшье hанаагаа амархань үшөөл эртэ—урдань хойшолуулагдашагүй шэнэ зорилгонууд хүлеэнэ. Жэшээнь, харалгын комиссинууд фермэнүүд болон тэжээлэй цехүүдэй үбэлжэлгэдэ хэр бэлэн болоhые шалгана.

(ТАСС).

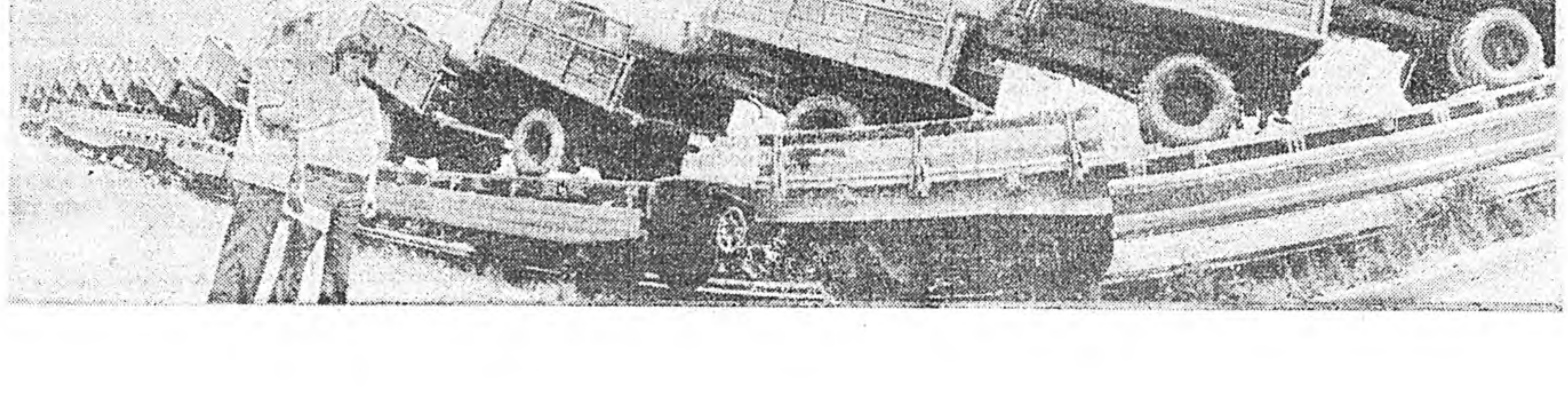

...ИТЫН ХҮСЭН ЕХЭ

тааза талаһаа гоёогдожо байна. Энэ талаар Хэрэнэй сельпо, аэропорт болон бусад организацинууд һаала ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай.

Энээнһээ гадна мүнөө жэлдэ шэнэ гэр барилганууд, соёлой ба ажахуудалай хэрэглэмжэ хангалтын объектнууд олоор баригдажа байна. Ойн баяраа энэ жэлдэ бүхыдөө 52 гэр байра районоймнай түбтэ ашаглалагда үгтэхөөр хараалагдана. Хүн зоной ажахуудалай хэрэглэмжэ хангалтын хоёр дабхар томо байшан ашаглалагда үгтэбэ. Кооперативна болон ой модоной ажахы шэнэ байрануудтаа орохонь. Хүүгэдэй 1-дэхи сад-ясли, районой түб библиотекэ капитальнаар заһабарилагдажа байнхай.

Тосхоной бүхы үйлсэнүүд ёһотоор ариг сэбэр болгогдоо. Һалын үдэрнүүдтэ Туласвай нэрэмжэтэ, Коммунистическэ үйлсэнүүдтэ хайр шулуун адхагдажа таһагдаа, катогоор нягталагдаа. Үйлсэнүүдэй хоёр захаарх тротуарнууд заһабарилагдаа.

Соёлой байшан болон клубүүдэй, универмаг болон магазинуудай, партиин райком болон райгүйсэдкомой, поссовет болон бусад эмхи зургаануудай дэргэдэхи талмайнуудые асфальтаар хушаажа байнхабди. Ганса мүнөө зун 8000 дүрбэлжэн метр талмай асфальтаар хушагдаа.

Май һарын эхээр Хэрэн тосхондомнай соёлой болон амаралтын шэнэ парк нээгдээ һэн. Поссоведэй гүйсэдком тус паркые болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, заседани дээрээ баталһан юм. Мүнөө эдэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлэгдэжэ, дутуу байһан бесед-кэнүүд, аттракционууд, карусельнүүд баригдажа, аллейнууд татагдажа байна. Эндэ модо һуулгажа ногоорулха хэрэгтэ районой түб һууриинай бүхы предприяти болон эмхи зургаанууд хабаадалсаба.

Юрэдөө худөө тосхониие модо һуулгажа ногоорулхада хэдэн гоё болодог гээшэб! Мүнөө хабар Хэрэн тосхондо 6000 модо һуулгахаар хараалһан байгаабди. Май һарада 7000 шахуу модон һуулгагдаа. Тэрэ тоодо парк соо 1000 гаран модон таригдаа. Энэ хэрэгтэ тосхоной бүхы ажалшад, ажалай ба дайнай ветерануүд, һургуулиинуудай һурагшад хабаадаа. Предприяти болон эмхи зургаан бүхэндэ 20—30 модо, айл бүхэндэ гурба-гурбан модо һуулгаха даабари үгтэнхэй.

Харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр тосхоноо нэмэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Энэ хэрэгтэ 60 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаха юм.

Республикынгаа ойн баярай үдэр болотор районоймнай түбые гүйсэд болбосон түхэлтэй болгохо ябадалда эндэхи бүхы предприяти болон эмхи зургаанууд үгтөө бэелүүлнэ. Жэшээлхэдэ, «Скотоимпортын» контор, байрын 3 гэр шэрдэбэ, 2 үйлсөөр усанай водопровод татаба. Харгы заһабарилгы-барилгын участок тосхоной түб үйлсын хоёр хажуугаар 500 метртэ аллей татаба. Иигэжэ бүлта хамһабал, богони сагай болзорто тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар саашадаашье ехэ юумэ хэхэ байнабди.

Д. ШАГЛАЕВ,
Түнхэнэй районой Хэрэнэй поселково Совედэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

...ТА ХЭРЭГЭЭ ...ХАЛХАГҮЙТ!

...ЯА ДЭБЭРГЭНЭ

...самолёдтой тохёолдоһон ушарые хэрэг... НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигууд Со... шуугяа шурхираа дэбэргэжэ байһаниинь ...СССР-тэ дайсан харшаар хандадаг байһа... элирхэйлэн харуулхын тула Сагаан ...захиргаан али бүхы шалтагаануудые бэ... үшөө дахин батадхана.

...Советскэ Союзай агаарай дайда руу «Бо... гэжэ нэбтэрэн орошохо болоо юм гэжэд ...ойлгохол даа. Уласхоорондын гол ...гаад километртэ хадуураад, өөр тухай... үгэнгүй, холбоо тоггоохые нэгэн... хараа, харюусангүй байһан баримтые ои... тайлбарилхабши?

...хэр найдамтай байһые шалгаха ...баримтануудта Советскэ Союз гэнэн ...гэжэ баруунай политигууд бү най... совет хүнүүд, амгалан байдалда ажаһуу... хүсэдэг байгаабди, хүсэнэшьебди, теэд ...байдалда гар хүрэхыень хэзээдэшье, хэн... бди.

А. ЗИНОВЬЕВ,
...Герой, Донецкын В. И. Ленинэй ...ургическа заводой ахалагша горновой.
(ТАСС).

БУРУУШААНАБДИ

...агаарай дайда руу Урда-Корейн самоле... ...һан америкынхидэй хорото ябуулга ...байдалые улам түгшүүрилтэй бол... хоёрэлдөөнүүдые буруу һүргэхын ту... ...захиргаанай юунэйшье урда зогсохогүй бай... ...харуулба. «Боинг» дээрэ тоолон ...хоёр-гурбан дабхар шалгалта ...байһаар байтар, гол замһаа хэдэн зуу... хадууржа, Советскэ Союзай агаарай ...орон оролгонь США-гай тагнуулай алба... ябуулга болоно гэжэ ойлгохын тула эр... ...түйл даа.

...һаһые һэнгэргүйгөөр хосоргоһон амери... ...Литвагай эрдэмтэд, бүхы совет арад... ...буруушаана. Гэмтэ мэхэ го... ...тушаа, тэрэнэй эб найрамдалта поли... ...түрүүлхые һэдэгшэдые бидэ эрид бу...

И. КУБИЛЮС,
...Ажалай Герой, Вильнюсэй гүрэнэй ...ректор, физико-математикын эрдэмэй доктор.

...ГҮЙ ХҮНДЭ ...ЭЭ ТОХОНО

...США ...байдалые ...самолёд... ...хэрэг... ...хорото идхал... ...дахин ба...

Мүнөө президент Рейган хосорһон хүнүүдые шаналжа, нёлбоһоо адхана. Зүгөөр Вашингтондо үүдхэгдэдэг хорото ябуулгануудые һохор хүн лэ ойлгохогүй юм бэзэ. Политика гээшэмнай театр бэшэ. США-гай захиргаанай үүдхэһэн шэнэ гэмтэ ябуулгын уг унгиие ямаршье үгэнүүдээр далдалхын аргагүй. Гэмээ гэмгүй хүндэ тохохо гэһэн удхатай гээд иимэ ушарта арад зон тодоор хэлсэдэг.

А. ДОВЖИК,
Волынска областнин Камень-Каширска районой «Правда» колхозой оньожоруулагдамал звенео даагша.
(ТАСС).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ АШАГ ҮРЭ

СОФИ. Шуменска «Мадара» гэжэ автокомбинадай конвейерһээ 49 мянгадахи «ГАЗ-53 А» түхэлэй ашаанай машина бүтээн гаргагдаба. Болгариин социалис революциин илалтын 39 жэлэй ба предприятиин 25 жэлэй ойн баярта ажалайнгаа энэ илалтые предприятиин коллектив зорюулаа юм.

Харьковай трактор бүтээлгын заводой мэргэжэлтэд тэрэниие барилгада хабаадалсаһан юм. Хожомынь Горьковско автомобильна заводой инженернүүд ашаанай машинануудые бүтээхэдэнь болгар хаанартаа туһалһан байгаа.

Тус комбинадай 830 мянга шахуу хойто ба урда мост бүтээһэндэ, совет ашаанай «ЗИЛ-130» түхэлэй машинануудта тодхогдодог дизельнэ двигательнүүдые үйлэдбэрилжэ эхилһэндэ, өөһэдөө «Мадара-1300» гэжэ ашаанай машина бүтээдэг болоһондо аха дүү ороной автомобиль бүтээгшэдтэй саг үргэлжэ харилсаа холбоотой байһаниинь бага бэшэ үүргэ дүүргэв.

КУБЫН ИНДУСТРИИН ШЭНЭ ЗҮЙЛНҮҮД

ГАВАНА. Энээнэй урда тээ үйлэдбэрилэгдэдэггүй байһан хэдэн арбаад янзын продукци Кубын индустри мүнөө жэлдэ үйлэдбэрилжэ эхилээ. Санкти-Спиритус хотын машина бүтээгшэдэй байгуулһан хоёр цилиндртэй дотороо носодог двигатель шэнэ зүйлнүүдэй нэгэниинь болоно.

Минута соо 5800 эрьесэ хэдэг, бензин багаар хэрэглэдэг 35 мориной хүсэтэй энэ мотоор мотоциклнуудта, катернуудта хэрэглэжэ болохо насос болон бусад бишыхан машина, түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ шадаха юм. «Эскамбрай» гэжэ нэрлэгдэһэн, Кубын мэргэжэлтэдэй бүтээһэн шэнэ мотоор олоор үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

(ТАСС).

«СССР—Япон» гэһэн хани барисаанай совет бүлгэмэй түлөөлэгшөөр Буряадай АССР-эй гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамбль хоёр долоон хоногой болзоортой Япон орон гастрольдо ошохонь гэһэн урматай мэдээсэл абтаба. Ушарынь хадаа манай ансамблиин бэлигтэн анха түрүүшынхиэ буряад үндэһэн искусствые капиталис гүрэнэй ажалшадта харуулхань гээшэ. Энэнь республикымнай тоотоогдоһоор жаран жэлэй хугасаа соо түрэл арадаймнай үндэһэн соёлой хүгжэлтын хэмжээе тодоор гэршэлһэн ёһотойл урмашан омогорхомоор зүйл болоно ха юм.

Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин бэлиг шадабариия харуулжа, олон түмэн харагшадай халуун альга ташалгаар үдэшэгдөөгүй хизаар, область, республика манай орон соо хомор байха.

Тус ансамбль хаанашье ябахадаа буряад арадайнгаа тон лэ өөрсэ маягтай ирагуу аялгата дуунуудтай, уян һайхан хатарнуудтай олон хизаар, нютагуудай арад зониие һонирхуулжа, баясуулжа байдаг суутай болоһоор үнинэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүрөөтэ 1942 ондо Буряад ороной «Байгал» ансамбль мүндэлһэн түүхэтэй. Тэрэ үеын бэрхэшээлтэ сагта манай арадай мэргэжэлтэ искусствые, үзэл бодолые хүгжөөхэ зорилготойгоор ансамблиие эмхидхэлгэ хадаа парти, правительствын эсэгэ ёһоной халуун оролдолго байгаа гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

Зохёохы ажал ябуулгынгаа түрүүшын үдэрнүүдһээ захалжа ансамбль фашизмын урдаһаа тэмсэлдэ бүхы совет арадтаяа зэргэ жагсаа һэн. Тиигэжэ тэрэнэй дуушад, хатаршад Улаан Армиин частьнуудта, шархатаһан сэрэгшэдтэ, мүн дайнай фронтнууд дээрэ ошожо бэлиг хабаяа харуулан, сэрэгшэдэй урма зориг бадаруулдаг бэлэй.

Байгуулагдаһан сагһаа хойшо үнгэрһэн дүшэн жэлэй хугасаа соо «Байгал» ансамбль манай республикын уран һайханай түрүү коллективүүдэй нэгэн болотороо ургаа. Тэрэнэй программада мүндэлһэн уран бэлигтэ зүйлнүүдэй олонхинь буряад үндэһэн соёлой алтан жасада оронхой. Жэшээлхэдэ, СССР-эй арадай артист И. Моисеевэй табиһан, «Үбгэнэй зүүдэн», ансамблиин түрүүшын балетмейстер, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Арсеньевэй найруулһан «Ёохор», «Мэндэшэнэ», Н. Есауловагай «Моритойшуулай хатар», РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Заславскиин зохёожо табиһан «Манай басагад» болон бусад һайхан хатарнуудые эндэ дурдамаар байна.

Гадна «Байгал» ансамбль республикынгаа композиторнуудай зохёолнуудые олоной дунда дэлгэрүүлжэ байдаг заншалтай. СССР-эй арадай артист Б. Ямпиловай, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ж. Батуевай болон Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Аюшеевэй аялга һайхан хүгжэм ансамблиин гүйсэдхэлээр үргэн зэмэглэл боложо, олон жэлнүүдэй туршада хэнхинэнэ.

Тиихэдэ композиторнууд С. Манжигеевэй, Б. Цырендашиевай, Ч. Павловай, Ю. Ирдынеевэй, А. Андреевэй, Г. Дашипыловай болон бусадай аялга дуунууд ансамблиин тернууд тодорон гараһан түүхэтэй. Аха захa үеын шагнагшад, хараһан РСФСР-эй габьяата артистнар Н. Таровай, Ц. Хоборковой ирагуу һайхан бүрэд аялга хангинуулдаг. РСФСР-эй габьяата артистка К. Шулуновагай ород, буряад арадай, мүн совет композиторнуудай дуунуудые шадамараар гүйсэдхэдэгые һайн һанадаг ёһотой. Тиихэдэ РСФСР-эй габьяата артистка Т. Гергесова, Буряадай АССР-эй арадай артистка О. Тумурова болон бусад өөһэдынгөө бэлиг шадабариие олон жэлнүүдэй туршада ансамблиин хүгжэлтэдэ зорюулаа.

Уран һайхан хатаргаараа улад зониие нилээд баясуулжа, «Байгал» омогорхол болоһон РСФСР-эй арадай артист Б. Егоровой творческо намтар мүн лэ энэ коллективһээ эхитэй. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй арадай артист, мүнөө үедэ ансамблиин оркестрые хүтэлбэрилэгшэ С. Балдаев дурсагдаха ёһотой. Тэрэ хүби заяагаа хэдэн найһаа холбоһон юм. Мүн хормейстер С. Батуевагай аша ехээр хэтэй ажалые эндэ тэмдэглэмээр.

РСФСР-эй арадай артистка Ч. Шанюшкина, Буряадай АССР-эй арадай артист В. Шагжиев болон «Сочи-82» гэжэ дуушадай конкурсын дипломант Д. Дуганова болон бусад ирагуу һайхан бэлигээрээ буряад дуунуудаа гүйсэдхэжэ шагнагшадые баясуулдаг.

Мүнөө үедэ ансамблиин коллектив бэлигтэй гүйсэдхэгшэдһөө сүм бүридхэгдэнэ. Тэдэнэр гол түлэб ороной консерваториинуудта. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй, хатарай болон соёл-гэгээрэлэй училищинууд бэлиг шадабариа мүлижэ, хүрсэдэжэ гараһан байдаг.

Ансамбль 1956, 1973 онуудта аха дүү Монголой Арадай Республикада гастролёор ошоо, тэндэхи гүрэн түрын дээдэ шагнал—«Найрамдал» медальнаар шагнагдаа һэн. Гадна 1975 ондо Чехословаки ошожо, түрэл арадайнгаа искусствые амжалтатай тулеолһэн байна.

Дэлхэйн олон оронуудаар дуушадай гүйсэдхэлээр улад зондо һайшаагдажа байдаг. «Дэлхэйн долоон гайхалай» нэгэн болохо болор номин Байгал далайн нэрые дээрэ үргэн зүүжэ ябаһан манай ансамблиин репертуар оройноһоо олон үндэһэ яһатанай, мүн хари гүрэнүүдэй арадуудай уран һайханай эрхим зүйлнүүдээр баяжанхай. Эндэ зарим тэдэнэй нэрлэбэл, манай бэлигтэнэй гүйсэдхэлээр ород, украин, белорус, молдаван, грузин дуунууд; башкир, казах, хальмаг, эстон болон бусад яһатанай хатарнууд дурсагдаха арадуудай шэгнэһэн, хараһан түлөөлэгшэдэй «шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» болоһон байдаг.

«Байгал» ансамбль 1957, 1967, 1970 онуудта Бүхэсоюзэй фестивалиин болон конкурсын лауреат болоһон эдартай. Гадна 1974 ондо Буряадай Ленинскэ комсомолой шанда хүртөө һэн. Ансамблиин зэргэһээ сценын ёһотой мас-тернууд ... ансамблиин артистнууд гастрольдо ябаһан юм. Жэшээлхэдэ, Б. Егоровой бэлиг шадабариие Бирмын, Швециин, Индиин, Пакистанай, Цейлоной харагшад халуунаар альга ташаһан байхэ. Тиихэдэ К. Шулуновагай хоёо хоолой Глазгын, Прагын, Улаан-Баатарай, Ханой хотын концертнэ залнуудаар зэдэлээ һэн.

РСФСР-эй арадай артистка Ч. Шанюшкина буряад арадай урдын ба мүнөөнэй дуунуудые уянга һайханаар дуулажа, шагнагшадай магтаалда хүртэдэг, тэдэнэ арад олоноор үргэнөөр дэмжэгдэдэг байха юм.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярай зорюулжа ансамбль программаа шэнэдхэн хубилгаа һэн.

Тобшолон хэлэхэдэ, ансамблиин коллектив шэнэ программынгаа бэлигтэ зүйлнүүдээр Байгалай үмэнэхи хизаарай ба хизаар нютагай дуудай агууехэ хани барисаае улам тодоор гэршэлэн харуулдаг байна.

Ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Жамсаран Дармаевич Дандаровтай уулзаха «Байгалай» Япон орон ошохо болоһон тухай хөөрэлдэбэбди.

— Программамнай гол түлэб баталагдаа гээшэ. Тэрэнэй бүридэлдэ буряад арадай аялга, дуунууд, композиторнуудаймнай зохёоһон гол һуури эзэлхэ. Гадна ородой, совет болон харин оронуудай хүгжэмэй зохёолнууд бии, — гэжэ Жамсаран Дармаевич хөөрэнэ. — Илангаа буряад хатарнууд концертнүүдэй шэмэглэл болохо байна.

— Ямар хатарнууд гүйсэдхэгдэхэб?

— Т. Гергесовагай табиһан «Хатар наадан», «Ёохор», «һойрой наадан», М. Арсеньевэй «Ангуушадай хатар», М. Заславскиин найруулһан «Манай басагад», «Байгалай сэсэг» гэхэ мэтэ. Гадна Кавказай СССР-эй арадай артист Алханлэвэй һүүлэй үедэ табиһан «Моритойшуулай хатар», мүн Красноярскэ хизаарай дуу, хатарай ансамблиин балетмейстер, СССР-эй арадай артист М. Годенкын найруулһан, «Забайкалиин үянгата хатар» болон Б. Егоров Н. Дригенов хоёрой найруулһан: «Хальмаг хатар» гэхэ мэтэ болоно.

— Дуушадһаа хэд оролсохо байнаб?

— Ансамблиимнай үнинэй дуушад Ч. Шанюшкина, Вл. Шагжиев, Д. Дуганова, мүн оперын дуушан СССР-эй арадай артист К. Базарсадаев, РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиев, дуушадай бүхэсоюзэй конкурсын лауреат В. Бальжинимаев гэгшэд уригданхай.

Гадна 16 хатаршадай тоодо мэдээжэ болоһон бэлигтэн, Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд Л. Субанова, Л. Сультимова болон О. Будаев, О. Сультимов гэгшэд бии. С. Балдаевай хүтэлбэри доро инструменталь квинтет ирагуу хүгжэм эдэлгэхэ, — гэжэ нухэр Ж. Д. Дандаров хөөрэбэ.

«Байгал» ансамблиин коллектив ондоо хизаар нютагуудай ажалшадта бэлиг шадабаряа харуулхадаа үргэн арадайнгаа ёһо заншал, түүхэ болгон дэлгэдэг. Энэшье удаа далайн саана оршодог олиргото ороной улад зондо Байгалай эрьеын баяр, мэндые хүргэхэнь гээшэ. Тэрэнь харисаата хани барисаанай шэнжэтэй.

Б. ЖАНЧИПОВ, манай корр.

«БАЙГАЛ» АНСАМБЛЬ ЯПОН ОШОХОНЬ

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: РСФСР-эй арадай артистка Ч. Г. Шанюшкина дуулана; «Байгал» ансамблиин хатаршадай бүлэг.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ, П. БУРМАКИНАЙ фотонууд.

ВЕНГРИ. Сэнхяр хүхэ долгито Дунай мүрэн шадархи Дунауйварош хотодо металлургическа комбинат бодхоохо хэрэгтэнь совет мэргэжэлтэд хани халуун туһаламжа аха дүү венгр арадта хүргэһэниинь түүхын хуудаһануудта бэшээтэй ааб даа. Тэрэ гэһээр олохон жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо тус комбинат оронойнгоо хэрэглэмжэдэ олон зуун миллион тонно элдэб янзын металл эльгээгээ гээшэ. Һүүлэй үедэ энэ комбинадые һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар эрхилэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, СССР-эй туһаламжаар шэнэ коксово түхеэрэлгэ баригдажа байнхай. Тиимэл хадань Дунауйвароштохи металлургическа комбинадые совет-венгриин хани барисаанай предприяти гэжэ нэрлэһэн байгаа ёһотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ коксово түхеэрэлгын барилга дээрэ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

ВЕНЭ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Совედэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой найруулһан совет эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүдые Эсэргүүсэлтын тэмсэлшэдэй уласхоорондын федерациин (ФИР) секретариат үндэрөөр сэгнэбэ.

Хэмэл ододые унагааха гэһэн зорилготой буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада гаргалгые нэгэ талаһаа болюулха гэһэн СССР-эй үүсхэл, ядерна буу зэбсэгүүдые Европодо тараан тодхохо тухай Женевэдэ үнгэргэгдэжэ байһан совет-американ хоорэлдөөнүүдтэ хабаатай Советскэ Союзай шэнэ дурадхал хадаа эб найрамдал хангаха, буу зэбсэгүүдые хурнаха хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулха байна гэжэ ФИР сэгнэнэ гээд ФИР-эй секретариадай эндэ болоһон ээлжээтэ заседани дээрэ абтаһан тусхай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

«Правда» газетын асуудалнуудта совет хүтэлбэрилэгшын үгэһэн харюу дотор найруулагдаһан СССР-эй шэнэ үүсхэлнүүд олонхи оронуудта халуунаар һайшаагдажа, Женевэдэхи хоорэлдөөнүүдтэ үгэеэ ойлголсолгые туйлаха арга олгохо аабза гээд найдажа байһанаа федерациин хүтэлбэри мэдүүлнэ. Ядерна дайнай аюулһаа Европын арадуудые аршалан хамгаалхын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тула бүхы юумэ хэхыень уряалба.

Э. ХОНЕККЕР Г. ШМИДТТЭЙ УУЛЗАБА

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Совედэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер ФРГ-гэй СДПГ-гэй түрүүлэгшын орлогшо Г. Шмидттэй уулзаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ уласхоорондын байдалай, ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаае хүгжөөлгын гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Эб найрамдалай хэрэгэй түлөө немец хоёр гүрэнэй онсо ехэ харюусалгатай байһан тухай ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. Зүгөөр американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые ФРГ-гэй газар дайда дээрэ тараан тодхохо тухай хүсэл эрмэлзэл энэ хэрэгтэ зүрюу харша байна. Эдэ түсэбүүдые бэелүүлгэ ФРГ-гэй эрхэтэдэй аюулгүйе хамгаалха бэшэ, харин тэдэнэртэ бүри ехэ хоро хүргэхэ бшуу.

Урда тээнь баталагдаһан договорнуудай үндэһөөр немец хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаае саашадаашье хүгжөөхын тула ФРГ оролдохо юм гэжэ Г. Шмидт өөһэдынгөө зүгһөө мэдүүлээ.

«РЕЙГАНЭЙ ТҮСЭБ» БУРУУ ҺҮРЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. Дүтын Зүүн зүг тушаа «Рейганэй түсэб» гэдэг США-гай захиргаанай үргэнөөр соносхогдоһон ябуулга бүримүһэн буруу һүрэбэ гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гүримшүүлхэ талаар захиргаанай гаргаһан «үүсхэл» эхинһээ хойшо буруу һүрэхөөр хүлеэгдээ һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, холын хараа бодолгүй бэлэй. Ливандахи Палестиные сүлөөлхэ эмхиин сэрэгэй бүлэглэлнүүдые Израилиин сэрэгүүдэй үгы хэхыень Сагаан байшангай түсэб хараалһан байгаа. Гэбэшье тэрэниие бэелүүлжэ шадаагүй һааб даа. Арабуудта Вашингтоной баадхаһан «эбэй гуримшуулга» гэдэгынь мүн лэ урагшагүйдөө һэн. Тэрэ. Тель-Авивай аша туһада харюусахаһаа гадна, палестин арадай аша туһые огто хараада абаагүй байгаа бшуу.

ХАМТЫН ПРОТОКОЛ

БРЮССЕЛЬ. Худалдаа наймаае хүгжөөлгэдэ туһаламжа үзүүлхэ талаар совет-бельгиин - люксембургын ба бельгиин - люксембургын-совет комитедүүдэй VIII заседаниин худэлмэриин дүнгүүдээр протоколдо гар табигдаа. СССР-эй болон бельгиин-люксембургын экономическа холбооной хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа, промышленна ба эрдэм-техникын харилсаае саашадань хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа тэдэнэр мэдүүлбэ.

НАУЧНА СОЦИАЛИЗМЫН ҮЗЭЛ СУРТАЛНУУДТА ҮНЭН СЭХЭ

АНТАНАНАРИВУ. Оронойнгоо үнинэй политическэ энэ эмхиин 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Мадагаскарай Бэеэ дааһан байдалай конгресс (АКФМ) гэдэг партиин һайндэр Малагасиин ниислэл хотодо дүүрэбэ. АКФМ баярта ойгоо байгша оной октябрь һарада тэмдэглэхэ юм.

Партиин хэдэн мянган гэшүүд, тэрээндэ хабаатай ниитын эмхинүүдэй тала баригшад научна социализмын үзэл сурталнуудта үнэн сэхэ. Мадагаскарта шэнэ общество байгуулгада тохёолдоһон бэрхэшээл түбэгүүдые зайсуулан дабахые шиидэнхэй байһанаа элирхэйлэн гэршэлбэ. Эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэл халаа мүнөө үеын гол шухала зорилго болоно гэжэ АКФМ-эй түрүүлэгшэ Ришар Андриамандзату һайндэрэй митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Эгээл тиимэһээ һайндэртэ эб найрамдалые хамгаалгада гар табилга суглуулгые эмхидхэһэн байгаа.

25 жэлэй турша соо парти Мадагаскарта үнэн зүб, адли тэгшэ байдалай общество байгуулхын түлөө тэмсэнэ. Манай ороной арад зон социализмын аша туһын замаар дабшахые шиидэнхэй. Тиимэһээ бидэ энэ һайн һайхан уг зорилгоёо бэелүүлхын тула урагшаа дабшаха ёһотойбди. Мадагаскарай политическэ эмхинүүдэй дундаһаа АКФМ түрүүлэн научна социализмын гол ёһонуудые хүтэлбэри болгохо байһан тухайдаа мэдүүлээ.

УЛАМ hАЙХАН БОЛОГ ЛЭ!

Улаан-Үдэ хотын барилга үргэдхэхэ, үйлсэ гудамжануудыень болбосон түхэлтэй болгохо худэлмэри тухай генеральна түсэбэй ёhоор ябуулагдадаг юм. 1936 ондо генеральна түрүүшын түсэб батлагдаа hэн. 150 мянган хүнэй ажаhууха хараатайгаар барилгын худэлмэринүүд эрхилэгдэдэг байгаа. Промышленна томо предприятинууд, түрүүшын ТЭЦ, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд, бусадшье шухала объектнууд бодхоогдожо эхилhэн юм. Эгээл энэ үедэ Улаан-Үдые хүгжөөхэ, болбосон түхэлтэй болгохо теласр гол шэглэл абтаhан, зүб, зүйтэй шиидхэбэринүүд олдоhон байна.

Городой саашанхи үргэлтэ, хүгжэлтые хараалhан хоёрдохи генеральна түсэб «Ленгипрогор» институдай худэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр табигдаhан юм. Тэрэнь РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор 1966 ондо батлагдаа hэн. Мүнөө үедэ энэ проект сум баримталагдана. Ажаhуудалай микрорайонууд, нийтын байрлал наймаанай түбүүд, хүүргэнүүд, шэнэ харгынууд баригдаа. hүүлэй үедэ Борсоевой, Белтахановой, Иволгинская, Смолиной, Ключевская, Бабушкиной үйлсэнүүд шэнэлэн hэльбэгдээ. Удэ гол дээгүүр автомобилиин хоёрдохи хүүргэ ашаглалгада тушаагдаа. Сэлэнгэ дээгүүр үшөө нэгэ хүүргэ баригдаа.

hайжаруулагдаhан түхэлтэй гоё hайхан байрын гэрнүүд бодхоогдоно. Хирпинсын 114-дэхи, панельнэ 135-дахи серинүүд хэрэглэгдэдэг болонхой. Тиимэhээ микрорайонууд мүнөө үеын түхэлтэй, нюдэндэ үзэмжэтэйгөөр бушуу.

1980 он болотор хүн зоной тоо хүлеэгдэhэнhээ үлүүгээр ургаа. Мүнөө 320 мянган хүн городтомнай ажаhууна.

Эгээл тиимэhээ 2000 он хүрэтэр Улаан-Үдын хүгжэлтые хараалhан гурбадахи генеральна түсэб табиха захил «Ленгипрогор» институдта хэгдээ бэлэй. Мүнөө проект бэлэн болоогоо. Энэ асуудалда хабаатай союзна ба союзно-республиканска министерствэнүүд, албан зургаанууд Улаан-Үдын хүгжэлтын түсэбтэй танилсаhан, зүбшэлөө үгэhэн байна. Байгша ондо энэ түсэб РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ харагдажа үзэгдэхэ юм.

Городой ажахын элдэб hалбаринуудай хүгжэлтэ үргэлжэлhөөр. Мүнөө хүдэлжэ байгаа ТЭЦ-эй хүсэнhөө 6 дахин бүлүү хүсэтэй шэнэ ТЭЦ баригдажа байнхай. Шэнэ промышленна, промышленно районууд олошорно. Уламжалан гэр байрын барилга үргэлжэлнэ. Арбан хоёрдохи, мүн саашанхи табан жэлнүүдтэ городой баруун урда, зүүн урда хубинуудта гэр байрын барилганууд хэгдэхээр хараалагдана. Район бүхэндэнь түсэа 100 мянган хүн ажаhууха юм.

Дээдэ Онгостойдо, Зеленый, Солнечный гэhэн ажаhуудалай районудта, Октябрьска районой зүүн хубида hэльбэн шэнэлэлгын худэлмэри үргэлжэлөө ябуулагдаха юм.

Улаан-Үдын түбые барилгын түсэб зохёон табигданхай. hүүлэй үедэ шухала барилганууд хэгдээ. Зарим ашаглалгада тушаагдаа. Буряадай багшанарай институдай, КПСС-эй горкомой ба горгүйсэдкомой байшангууд, тамиралай бассейн, Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй академическэ буряад драмын театрай байшан, 13 дабхартай гостиница, редакционно-хэблэлэй корпус, поликлиника, номой байшан, Борсоевой үйлсэдэ байрын гэрнүүд мүн болоно. Верхнеудинскаhаа үлэhэн хушанай үзэмжэтэй гэрнүүд hэндарагдахагүй, Удэ, Сэлэнгэ голнуудай эрье шадаые болбосон түхэлтэй болгохо зорилготой хэмжээнүүд ебтаа.

Гол зорилгомнай хадаа городой түбые дабтагдашагүй, өөрсэ янзын шэнжэтэй барилгануудаар шэмэглэхэ зорилготойбди. Байгша оной февраль hарада Бүхэроссиин проектнэ семинар-конкурс архитекторнүүдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдөө hэн. Городой түбын газарнуудые, түбые ямар түхэл шэрайтай болгохо тухай хөөрэлдөөн болоо. Семинарта худэлмэрилhэн Москва, Ленинград, Новосибирск, Свердловск, Улаан-Үдэ хотонуудай зохёохы 12 коллектив хабаадаhан байна. Эндэ ороhон hанамжа, дурадхалнууд, зүбшэн хэлсэгдээ, бэелүүлэгдэхэ юм. Городой партийнэ организаци, горсоведэй депутадууд, мүн эндэ ажаhууhан хүн бүхэн түрэл хотынгоо барилгын, саашанхи хүгжэлтын асуудалнуудта анхарха зэргэтэй бшуу.

П. ЗИЛЬБЕРМАН,
Улаан-Үдын ахамад архитектор, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

БУРЯАД ОРОНОЙ СУУТА ХҮНҮҮД

ГЭГЭЭРЭЛЭЙ АЛТАН ҮРЭhЭ ТАРИГША

М. П. ХАБАЕВ Буряадай түрүүшын үеын комсомолшуудай эрхим түлөөлэгшэдэй нэгэн мүн. 1921 онhоо КПСС-эй гэшүүн Хабаев республикын социалис интеллигенцине бүридхэн хүмүүжүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэhэн габьяатай.

Эрхүүгэй областиин Алайрай аймагай Хүйтэ нютагта 1903 оной сентябриин 12-то М. П. Хабаев түрэhэн юм. Морхоз Петровичой эсэгэ Петр Хабаев юрын таряашан угтай хүн бэлэй. Хүйтэдэ гол түлэб буряадууд hуурижанхай hэн. Хаанта засагай зүгhөө Россин бага арадуудта хэрзэгыгээр хандалга, мүлжэлгэ эндэ бүри мүhэн үзэгдэдэг байгаа. Гэхэтэй хамта, нютагай нюдарган баяшуулай, ноёд hайдуудай зүгhөө хэгдэдэг хашалта, дарлалта хоёрдохи хашалан зоболонгынь болодог бэлэй. Эгээл иимэ эрхэ байдалда урган үдэжэ ябаhан hүбэлгэн ухаансар хүбүүн бүри багаhаа оршон тойрон боложо байhан үйлэ ушарнуудта бодомжотойгоор хандажа hураhан юм.

Комсомолой хүдэлмэридэ суг ябаhан үедөө М. П. Хабаевые мэдэхэб. Коммунис үзэл сурталые олоной дунда дэлгэрүүлгэдэ бүхы ульhа зоригоо хандуулдаг, хүн зондо нигүүлэсхы урин хандасатай, ном hударта дуратай, ажалша бэрхэ абари зантай хүн hэн.

1911-1916 онуудта М. П. Хабаев Хүйтынгээ церковноприходской, удаань хоёр класстай hургуули амжалтатайгаар дүүргээ бэлэй. Багшанар тэрэ үедэ тусхай шэглэлтэй эрдэмгүйшье haa, үхибүүдые hургахын, хүн зониие гэгээрүүлхын тула үдэр, hүниие илгангүй, хүсэ шадалаа гамнангүй оролдодог hэн. Энэл ушарта общественна ерээдүйн бата үндэhэ hуури табигдаха зэргэтэй байгаа бшуу. М. П. Хабаев энээн тушаа эдир наhанhаа онсо ойлгосотой болоо бэлэй. Ахань—Иннокентий—дүү Морхозоо ном hударта шуналтай болгохын тула ниилээд оролдоhон юм. Иннокентий Петрович духовно семинари дүүргэhэнэй удаа 1916—1917 онуудта Томскын университедэй юридическэ факультедтэ hураа, 1917—1919 онуудта эхин hургуулиин багшаар хүдэлөө hэн. Тэрэ үедэ түрүү үзэл бодолтой байhанаа элирхэйлhэн. 1920 ондо Коммунис партиин гэшүүн болоhон намтартай.

Хүйтэ hууриhаа хорёод модоной зайда оршоhон Черемхово хото түрүүшынхеэ ерэhэнээ Морхоз Петрович дурсадаг hэн. Аралжаа наймаанай үргэнөөр дэлгэрдэг, олон тоото хүдэлмэришэдтэй энэ хото Алайрай ба Үнгын голой буряадуудай ажабайдалаа hэргээхэдэ, национальна мэдэрэлтэй болохо хэрэгтэнь hайн талын нүлөө үзүүлhэниинь гайхалгүй. Түрүү үзэл бодолтон эндэ олон бэлэй. Нэгэ жэшээ абаад дурдая. Зүүн Сибирьтэ совет засагай тогтоогдохо үедэ Алайрай аймагhаа илангаяа олон коммунистнууд урган гараhан байна.

1917—1919 онуудта М. П. Хабаев Эрхүү хотын арадай университедтэ hуралсана. Энэ үедэ М. Н. Ербановтай, Г. Г. Данчиновтай, А. А. Маркизовтай танилсажа, үзэл бодолоо хурсадхана, мэдэсээ гүнзэгырүүлнэ. Тиихэдэ Д. Доржиев, М. Сагадарова, В. Трубачеева гэгшэдтэй харилсаа холбоотой болоhон, социал-демократическа организациин уряануудые городто тараалсажа эхилhэн юм. Эрхүү хотын хүдэлмэришэдэй бүhалгаан болоо Колчагай бута сохигдоhон тухай мэдээсэл ерээ hэн. Уданшьегүй Зүүн Сибирьтэ совет засагай илан мандаhые гэршэлhэн баярта үдэрнүүд мүндэлөө бэлэй.

Интервентнүүд болон сагаантанhаа Зүүн Сибириин сүлөөлэгдэhэнэй удаа, аймагууд, хушуунууд, hууринуудта Соведүүдэй ревкомууд эмхидхэгдээ бэлэй. М. П. Хабаев Хүйтын хүдөөгэй ревкомой харюусалгата секретаряар hунгагдаа hэн. Эгээл энэ хүдэлмэридэ М. П. Хабаев революционно дүршэл шадабаряа хурсадхаhан, эрдэм мэдэсээ ажабайдалда бодотоор хэрэглэжэ эхилhэн байна. 1920 оной январьта тэрэ нүхэдтэйгөө суг комсомолой ячейкэ байгуулаа hэн. Егоровтоной гэртэ эмхидхэлэй суглаан үнгэрөө бэлэй. Шэнэ, hаруул ажабайдалай түлөө тэмсэлдэ ороhон залуушуулай олонхинь, жэшээлхэдэ, А. Баляхаев, В. Федоров ба бусадшье hүүлдэ комсомолшууд, коммунистнууд, партийна хүдэлмэрилэгшэд, томо мэргэжэлтэд болоhон байха юм.

Шадабари ехэтэй агитатор, эмхидхэгшэ гэжэ мэдээжэ болоhон М. П. Хабаев 1920 ондо РКП(б)-гэй Алайрай РК-гай зүгhөө 5-дахи Улаан Армиин реввоенсоведэй 3-дахи политотделэй партийна hургуулида hурахаар Эрхүү хото ошоо hэн. hуралсалайнгаа үедэ Врангелевскэ фронтдо эльгээгдэхэ материальна эд зөөри суглуулгада, Ангар шадар Донской сагаантанай баандые хюдалгада хабаадалсаа. Эдэ бүгэдэ саашанхи политическэ талааран болбосоролдонь шухала арга нүхэсэл болоо бшуу.

Партийна hургууляа дүүргэhэнэй удаа М. П. Хабаев Эрхүүгэй губревкомой инструктораар, удаань 1921 оной январьhаа Түнхэнэй аймаг руу совет байгуулалтын талаар инструктораар хүдэлхөөр эльгээгдэhэн намтартай. РКСМ-эй Түнхэнэй АК-гай секретаряар удаань hунгагдаа. Энэ үе соо РКСМ-эй 7 ячейкэ эмхидхэгдээ hэн. Комсомолой эдэбхитэн, РКСМ-эй Слюдянкын РК-гай инструктор А. Осипова хүдэлмэридэнь ехэ туhаламжа үзүүлээ бэлэй. Түнхэнэй аймагта хүдэлхэ зуураа нүхэр Хабаев эсаул Казагранды ба Шубинай дээрмэшэ баандануудта эсэс табилсаhан байха юм.

1922 ондо М. П. Хабаев Ленинградай Коммунистическэ университедтэ hурахаар зуршалагдаа hэн. Эгээл эндэ тэрэ марксис-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалха, ажабайдалай жэшээнүүд дээрэ бодотоор ойлгохо аргатай болоо бэлэй. Агуу Октябриин үлгы хото Ленинградай урган хүгжэлтэдэ анхаран, сэдьхэл зүрхөөрөө урмашан баясадаг hэн. Теэд юрэл хайрадан hайхашаадаг бэшэ, харин зарим завод, фабрикануудта хүрэжэ, түрэл партиингаа үзэл сурталые дэлгэрүүлгын, ойлгууламжын удха шанартай хүдэлмэри ябуулдаг hэн. ГОЭЛРО-гой ленинскэ түсэбые бэелүүлхын тула ороной залуушуул энэ үедэ шууд зэhэнхэй бэлэй. Коммуниверситедэй студентнэр Волховско гидроэлектростанциие барилгада хабаадалсаhан алдартай.

Залуу Буряад республикын хүгжэлтын хараа зорилгонууд айхабтар ехэ hэн. Таряашадай, хүдэлмэришэдэй зэргэhээ коммунистнуудай кадрнуудые бэлдэхэ гэhэн асуудал илангаяа шухала бэлэй: 1926 ондо М. П. Хабаев Буряад-Монголой 2-дохи шатын областной совет партийна hургуулиин эмхидхэгшэ-даагшаар томилогдоhон, нэгэ мүhэн ангиин тэмсэлэй ба партиин түүхын асуудалаар, политэкономи болон диамадаар Бурпедтехникумдэ лекцинүүдые уншадаг байhан юм. 1929 онhоо 1931 он болотор М. П. Хабаев Эрхүү хотын гүрэнэй университедэй багшанарай факультедэй буряад ба яхад отделенинүүдые даагшаар хүдэлнэ. 1930 оной май hарада Зүүн Сибириин хизаарай арадай гэгээрэлэй таhагай дэргэдэ монгол курсануудые даагшаар хүдэлхөөр зуршалагдаа hэн. Монгол рабфагые тэрэ үедэ дүүргэгшэд hүүлдэ МНР-эй ниитын мэдээжэ ажал ябуулагшад болоhон байха юм. Тэдэнэй дунда МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. Цеденбалые нэн түрүүлэн нэрлэмээр.

Эрхүүгэй окружной совет партийна hургуулиин, педтехникумэй буряад отделенинүүдтэ педагогическа хүдэлмэри эмхидхэн ябуулгада онсо ульhа шадабаритай гэжэ М. П. Хабаев мэдээжэ болоо бэлэй.

Кадрнуудые hурган хүмүүжүүлгэдэ хабаадалсаха үедөө тэрэ республика доторoo дээдэ hургуулинуудые байгуулха гэhэн бодолдо абтаhан юм. Арадай ажахыда, соёл, гэгээрэлдэ хэрэгтэй дээдэ гарай мэргэжэлтэдые, национальна кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэй hэн бшуу. Уламжалан Буряадта социалис байгуулалта улам үргэн дэлисэтэй болохо зэргэтэй байгаа.

1930 оной зүн М. П. Хабаев ВКП(б)-гэй Буряад-Монголой ОК-да тусхай хандалга барюулаа hэн. Онсолбол, багшанарай ба агропедагогическа институдуудые эмхидхэхэ тухай зүбшөөл эриhэн байгаа бшуу. РСФСР-эй, Эрхүү хотын дээдэ hургуулинуудай дэмжэлгэ туhаламжаар, ВКП(б)-гэй Буряад-Монголой обкомой залан хүтэлбэрилхы ажал ябуулгын ашаар Буряадай түрүүшын дээдэ hургуулинууд нээгдэhэн юм. Энээн тушаа 1932 оной февралиин 10-да СССР-эй СНК-гай тогтоол баталагдан абтаhан түүхэтэй.

ВКП(б)-гэй обкомой шиидхэбэреэр 1935 ондо М. П. Хабаев ВКП(б)-гэй Буряад-Монголой обкомой hургуулинуудай, дээдэ hургуулинуудай, наукын таhа-

ЕХЭ УУЛЗАЛГА ЭХИЛБЭ

Хүнгэн атлетикээр 1983 оной СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн Одессэ хотодо сентябриин 7-8-най үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэ болобо. Хахад финалай мүрысөөнүүд Кишинев, Краснодар, Ригэ, Челябинск хотонуудта август hарада үнгэргэгдэhэн байгаа.

Манай республикаhаа «Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй дэргэдэхи Олимпиадада бэлэдхэлэй түбэй ахалагша тренер, России Федерациин габьяата тренер В. Д. Домниной хүмүүжүүлhэн хүнгэн атледүүд энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадахаар ошонхой. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, уласхоорондын классай СССР-эй спортын мастернууд Татьяна Позднякова, Павел Яковлев, СССР-эй спортын мастернууд Ольга Рымарёва, Евгения Ситникова, Геннадий Темников гэгшэд болоно.

1982 ондо үнгэргэгдэhэн энэ мүрысөөндэ Москвагай областиин спортсменүүд шалгаржа, СССР-эй кубогта хүртөө hэн. Харин мүнөө энэ кубогто союзна али республикын суглуулагдамал команда хүртэгшэ ааб? Урилдаанай дүн хүлеэхэ, хараха болонобди.

Манай корр.

АЙЛШАДНАЙ ИЛАБА

ДОСААФ бүлгэмэй сагаалса буудадаг газарта зунай биатлоноор Буряад ороной ба Магаданай областиин спортсменүүдэй хоорондо нүхэр ёhоной уулзалга—мүрысөөн болобо.

Хүбиин тоосоогоор Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэд урагшатайгаар хабаадаа, — гэжэ тэмдэглэлтэй. Республикын мүрысөөндэ хэдэн дахин илагша, спортын мастерта кандидат А. Шайдуров эрэшүүлэй дунда эрхимлээ. Аха наhанай залуушуулай дунда Онохойн дунда hургуулиин hурагша Н. Власов, бага наhанай залуушуулай дунда ой модоной техникумэй студент Р. Танхаев гэгшэд илаhан байна.

Таби гаран спортсменэй хабаадалгатайгаар үнгэрhэн мүрысөөнэй дүнгүүдээр Магаданай областиин команда илаа.

В. ДЕНИСОВ,
биатлоноор Буряадай АССР-эй федерациин гэшүүн.

ҮЙЛЭДБЭРЕЭ ҮРГЭДХЭНЭ

Локомотив-вагон заhабарилгын заводто хэгдэдэг үргэн хэрэглэлэй эд бараанай ассортиментые үргэдхэхын, тэдэнэй шанарые hайжаруулхын тула горитой хүдэлмэри хэгдэнэ. Тодорхойлбол, худалдан абагшадай hанамжатай танилсана, үйлэдбэриингөө талмайнуудые үргэдхэнэ, олондо хэрэгтэй шэнэ зүйлнүүдые гаргадаг болохын тула шэнжэлгын институдуудтай хэлсээнүүдые батална.

Хүн зоной дунда хэрэглэмжэ, ехэтэй эд бараа дурадхаха талаар заводто конкурс соносхогдонхой. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхилhэнhээ хойшо эндэ найман ондоо продукци хэгдэдэг болоо. Поол дээрэ табигдадаг шэнэ түхэлэй светильник, пельменницэ, түмэрөөр сохигдожо хэгдэhэн панно, 962 түхэригэй дачна гэр гэхэ мэтэ тэдэнэй тоодо ороно. Үнгэрhэн сагай хугасаа соо заводто дүн хамта 5 миллион түхэригэй үргэн хэрэглэлэй продукци бүтээгдэhэн байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргалгаар ЛВРЗ республикынгаа промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи жэлээ хабаадаха зуураа, нэгэнтэ бэшэ дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна. Хоёрдохи кварталай дүнгөөр манай завод дахинаа түрүү hуурида гараа hэн.

В. КАРНАУХОВА,
«Локомотив» газетын редактор.

АНХАРАЛ ХАНДУУЛНАГҮЙ

hүүлэй жэлнүүдтэ манай республика дотор профсоюзай-комсомолой шангуудта хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикын урилдаанда анхарал hулаар хандуулагдана гэхэдэ алдуу болохогүй ха. Урда амаралтын үдэр үнгэргэгдэhэн республиканска мүрысөөн энээниие үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлээ.

Энэмнай юун боложо байна гээшэб?! Хэдэхэн жэлэй урда тээ профсоюзай-комсомолой шанда хүртэхын түлөө зоныг мүрысөөнүүдтэ манай республикын хүнгэн атледүүд олохон ушарта түрүү hуури эзэлдэг заншалтай hэмнай. Теэд яахадаа манай республикын хүнгэн атледүүд эдэ амжалта туйлалтануудаа алдажа байнаб?

Эдэ бүхы асуудалнуудта тобшохоноор харюу үгэхын аргагүй. Нэн түрүүн спортын бүлгэмүүдэй, клубуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, тренернүүд, промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахынуудай профсоюзай организацинууд, комсомолой комитедүүд хүнгэн атлетикын урилдаанай хүндэгүй болоhон ушарта тон түрүүн зэмэтэй гээд тэмдэглэлтэй.

Энэ талаар амжалта, илалта туйлахын тула нэн түрүүн олониие хабаадуулха шухала. Олоной хабаадалгаhаа амжалтын туйлагдадаг байhые мартаха ёhогүйбди. Зүгөөр энэ жэлэй мүрысөөндэ спортын зургаан бүлгэмэй оройдоол 60 гаран атлет хабаадаа. Теэд ямар тэмсэл болохоб даа.

Урдынгаа амжалтые тэхэрюулхын, нэрэ хүндые hэргээхын тула физкультура болон спортын республиканска комитет, профсоюзуудай областной совет, ВЛКСМ-эй обком мүрысөөнэй дүнгүүдhээ зохихо тобшололнуудые хэжэ, шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотой гэжэ hанагдана.

Эгээл түрүүлэн басагад 2000 метртэ урилдаба. Улаан-Үдын 2-дохи техническэ училищиин hурагша, спортын мастерта кандидат Татьяна Гуринова энэ зайе 6 минута 03 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлээ. Т. Воронина («Буревестник»), Л. Зубкова (ЛВРЗ-гэй спортклуб) удаадахи шангуудта хүртэбэ.

3000 метртэ урилдаhан хүбүүдэй дундаhаа «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Николай Дудин шалгарба. 3-дахи техническэ училищиин hурагша Игорь Бадашков хэдэхэн секундаар гартажа, хоёрдохи hуури эзэлээ. С. Чебунин («Урожай») хүндэлэлэй гурбадахи табсанда гараба.

Залуушуулай дундаhаа технологическа институдай студентка И. Таряшинова, «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэ В. Шевляков гэгшэд илалта туйлаhан байха юм. Ю. Зайцева, В. Разуваева, К. Гергенов, Н. Петров гэгшэд шангуудта хүртөө.

2000 метр. Энэ зайда урилдаhан эхэнэрнүүд соохоо Н. Соломинская («Трудовые резервы») түрүү hуури эзэлбэ. В. Бурлакова («Труд»), Н. Чижова («Трудовые резервы») гэгшэд шангай hууринуудта гараhан байна.

Эрэшүүл 5000 метртэ хабаяа туршаба. Эндэ 14 хүн, тусхайлбал, уласхоорондын классай спортын мастер А. Костецкий, ЛВРЗ-гэй спортклубай тренер, спортын мастер В. Трунев урилдаанай харгыда гаража, сугларагшадай анхарал татаhан байха юм. Бороо хуратай байгаашье haaнь, энэ холын зайда хүнгэн атледүүд эдэбхитэйгээр урилдажа, яhала hайн саг харуулhан байгаа гээд тэмдэглэлтэй. «Спартак» бүлгэмэй санашадай тренер, спортын мастерта кандидат Юрий Федоров 13 минута 31 секунда саг харуулжа, илалта туйлаад, сугларагшадай зүгhөө альга ташалгаар угтагдаба (сэхыень хэлэхэдэ, урилдаанай харгы хэмжээнhээ багашаг байгаа хэбэртэй). А. Костецкий—хоёрдохи, В. Трунев гурбадахи hууринуудые эзэлбэ.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Спартак» бүлгэмэй суглуулагдамал команда илажа, дамжуулгын кубогаар, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. «Трудовые резервы» бүлгэмэй спортсменүүд — хоёрдохи, «Буревестник» бүлгэмэй атледүүд гурбадахи шангуудта хүртэбэ. Октябриин 9-дэ Новосибирск хотодо үнгэргэгдэхэ Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зоныг мүрысөөндэ хабаадаха манай республикын суглуулагдамал команда бүридүүлэгдэhэн байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: урилдаанай үе; басагадай дундаhaa илажа гараhан Т. Гуринова.
М. СУТУРИНАЙ фото.

ГУРБАДАХИ hУУРИДА ГАРААБДИ

Ставрополь хотын «Динамо» бүлгэмэй стадион дээрэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй хоёр зуунhаа дээшэ хүнгэн атледүүд сугларжа, бүхэроссиин мүрысөө үнгэргэбэ.

Мүрысөөндэ хабаадаhан Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда гурбадахи hуури эзэлээ. Эндэ уласхоорондын классай СССР-эй спортын мастер Надежда Виноградова хоёр илалта туйлаа. Ороной суглуулагдамал командын гэшүүн 6 метр 42 сантиметр утые харайhан, мүн 200 метрэй зайе 23,8 секунда соо гаталжа, эрхимлэhэн байха юм. Мастерта кандидат Наталья Соболева утые харайхадаа хоёрдохи, 100 метрэй зайда урилдахадаа гурбадахи hуури эзэлээ. Нютагаймнай басаган 100 метрэй зайе 11,6 секунда соо гаталhан байна. Уласхоорондын классай, СССР-эй спортын мастер Татьяна Жигалина 50 метр 38 сантиметртэ копье шэдэжэ, гурбадахи hуури эзэлээ. Мүн мастерта кандидат Виктор Вихров 2 метр 05 сантиметр үндэрые дабаhан, 6 метр 91 сантиметр утые харайhан байна.

Б. МИРОМАНОВ.

САНАШАД УРИЛДАНА

Санаар урилдагшад зунай үедэ мөөртэй сана дээрэ гаража мүрысэдэг болонхой.

«Труд» бүлгэмэй Буряадай областной совет найман километрэй зайда мүрысөө hаяхан үнгэргэбэ. «Урожай», «Труд» бүлгэмүүдэй баян дүршэлтэй санашад болон биатлонистнууд энэ мүрысөөндэ хабаадаа. «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Александр Шайдуров гэгшэ 22 минута саг харуулан илаа. Загарайн районой Новоильинскын дунда hургуулиие дүүргэгшэ, нэгэдэхи разрядтай Андрей Грабовский хоёрдохи, Улаан-Үдэ хотын ой модоной техникумэй студент Андрей Арбаков гурбадахи hууринуудта гараа.

В. МИХАЙЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Таряа хуряалгын уряа: нэгэшье орооhо гээхэгүй. 1983 оной таряа хуряалгада. «Таряа хуряалгые богони болзорто». —А. Андриевскиин статья. «Совет правительствын мэдүүлгэ» (ТАСС). Анхарагты: түрүү дүй дуршэл. «Хэтэ мүнгэнэй хэрэглэхээр» —Н. Дегтярёвой статья. «Үүлтэртэ эбэртэ бодо малай бэлтавиз-аукцион»— Л. Хардаевай статья.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Зооветмэргэжэлтын ажалай аша үрэ»— П. Лазаревай статья. Ажал эмхидхэлгын бригадна гурим. «Аша үрэ ехэтэй хүдэлмэриин эшэ үндэhэн» —А. Калиберовай статья. Арадай хиналтын республиканска комитедтэ.

Гурбадахи хуудаhанда. ТАСС-ай материалнууд. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Августын почтоhоо. «Зунай сагта»— К. Кондратьевай статья. Спортын hонин. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» сентябриин 3-да үнгэргэгдэhэн 36-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соносхобо.

«49-hөө 6-ень таа ха спортлото»: 450.040 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (41 карточка) таагшад—1.069 түхэриг, дүрбэн номер (1024 карточка) таагшад—39 түхэриг, гурбан номер (17071 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

«36-hаа 5-ень таа ха спортлото»: 2.958103 билет ороо.

Табан номер (13 карточка) таагшад—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (2459 карточка) таагшад—122 түхэриг, гурбан номер (75838 карточка) таагшад 6 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 36-дахи тиражай шүүбэринүүд сентябриин 14-hөө октябриин 14 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54—54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-58-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающее—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. г. Улан-Удэ, ул. Ленина... Н-03603. Заказ № 207. Индекс 6...